

VÝROČNÍ ZPRÁVA

k výkonu regionálních funkcí
v Jihomoravském kraji 2025

Brno 12. 3. 2026

Fotografie na titulní straně:

Interiéry Obecní knihovny Ratíškovice, region Hodonínsko

TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2025

Fotografie: archiv Obecní knihovny Ratíškovice

jihomoravský kraj

Obsah

Úvod	5
1 Výkon regionálních funkcí	7
1.1 Charakteristika regionálních funkcí	7
1.2 Vyhodnocení průběžného plnění Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027	9
1.3 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji	9
1.4 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven	10
1.5 Personální zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje	11
1.6 Počet obsluhovaných a veřejných knihoven v Jihomoravském kraji	13
1.7 Změny v knihovnách	15
2 Regionální služby poskytované Moravskou zemskou knihovnou	20
2.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby	20
2.2 Statistika knihovnických činností	20
2.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady	20
2.4 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže	23
2.4.1 Projekt Jižní Morava čte	24
2.5 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe	25
3 Regionální služby poskytované pověřenými knihovnami	28
3.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů	28
3.2 Statistika knihovnických činností	30
3.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad	31
3.4 Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů	35
3.5 Pomoc při revizích a aktualizacích knihovnických fondů	41
3.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovnických fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny	42
3.7 Servis automatizovaného knihovnického systému využívaného pro výkon regionálních funkcí	44
3.8 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže	46
3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe	51
3.10 Další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich služeb	53
4 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje	55
5 Čerpání rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK	59
6 Závěr	60
7 Použité zdroje	61

Úvod

Rok 2025 probíhal v knihovnách ve znamení významných událostí, které opět potvrdily, jak důležitou a nezastupitelnou úlohu zauímají regionální funkce pro rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb včetně podpory kulturní a vzdělávací role knihoven a jejich komunitního směřování. Nejvýznamnější událostí roku bylo **udělení státní ceny Ministerstva kultury ČR Obecní knihovně Mokrá-Horákov dne 4. 11. 2025** v Zrcadlové kapli Klementina při příležitosti udělení ceny Knihovna roku a cen Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR.

25. 11. 2025 na slavnostním setkání knihoven a jejich zřizovatelů na půdě Krajského úřadu Jihomoravského kraje – při příležitosti udělení ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje a Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje – obdržela titul **TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2025 Obecní knihovna Ratíškovice** z regionu Hodonínsko. Ocenění **Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje 2025** převzala **Mgr. Jitka Bublová z Obecní knihovny Otnice** v regionu Vyškovsko.

Za dobu své existence se podpůrné služby – regionální funkce knihoven staly nepostradatelnou součástí rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb knihoven všech velikostí, jejich důležitým pilířem a oporou, a to především u malých obecních knihoven.

V jakém rozsahu a kvalitě se dařilo rozvoji regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2025 je obsahem předložené výroční zprávy, která vychází z výsledků závěrečných zpráv jednotlivých pověřených knihoven a z celoroční činnosti Oddělení vzdělávání a krajské metodiky při Moravské zemské knihovně v Brně.

Poděkování

Moravská zemská knihovna v Brně děkuje všem pověřeným knihovnám Jihomoravského kraje za jejich celoroční podporu a spolupráci:

- Knihovně Jiřího Mahena v Brně
- Knihovně Karla Dvořáčka Vyškov
- Městské knihovně Boskovice
- Městské knihovně Břeclav
- Městské knihovně Kuřim
- Městské knihovně Hodonín
- Městské knihovně Znojmo

Bez vzájemného celoročního koordinovaného úsilí by nebylo možné rozvíjet regionální funkce knihoven a jejich prostřednictvím kvalitu a úroveň veřejných knihovnických a informačních služeb v knihovnách všech velikostí:

Dotace Jihomoravského kraje na regionální funkce knihoven se zásadním způsobem podílí na zvyšování kvality služeb veřejných knihoven v Jihomoravském kraji a v mnoha případech i na jejich existenci.

Úspěchy knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2025

Státní cenu Ministerstva kultury ČR Knihovna roku 2025 převzala **Obecní knihovna Mokrý-Horákov**. Na fotografii Ivana Brzobohatá, vedoucí knihovny, a starosta Mgr. Matyáš Charvát

Ocenění Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny v Brně Komunitní knihovna Jihomoravského kraje v kategorii do 3 000 obyvatel převzala **Obecní knihovna Mokrý-Horákov**

Ocenění Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny v Brně Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2025 v kategorii do 1 000 obyvatel převzala **Obecní knihovna Břežany**, region Znojensko

Ocenění TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2025 převzala **Obecní knihovna Ratíškovice**, region Hodonínsko

1 Výkon regionálních funkcí

1.1 Charakteristika regionálních funkcí

Krajské a další jimi pověřené knihovny poskytují knihovnám ve svém regionu řadu služeb souhrnně nazývaných regionální funkce knihoven. Jejich hlavním cílem je umožnit každému obyvateli České republiky přístup ke kulturním hodnotám, podpořit rozvoj vzdělanosti a zkvalitnit kulturní a společenský život i těch nejmenších obcí. Tyto služby jsou pro knihovny bezplatné, neboť náklady na jejich zajištění krajskými a pověřenými knihovnami jsou financovány z rozpočtu kraje.

Při výkonu regionálních funkcí krajská knihovna spolupracuje s Knihovnickým institutem Národní knihovny a Sekcí pro regionální funkce Sdružení knihoven ČR.¹

Cíle regionálních funkcí knihoven²

1. Zajištění dostupnosti a rozvoje veřejných knihovnických a informačních služeb ve všech místech České republiky v souladu s celostátní koncepcí rozvoje knihoven.
2. Vyrovnání rozdílů v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb obyvatelům měst a malých obcí s přihlédnutím k jejich specifikům.
3. Zajištění kvality a kontinuity veřejných knihovnických a informačních služeb v návaznosti na informační potřeby uživatelů a v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (Standard pro dobrou knihovnu).
4. Odstranění nežádoucích diferencí v úrovni poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb mezi jednotlivými regiony a kraji.
5. Účelná dělba práce a koordinace odborných činností v kraji.
6. Efektivní využití veřejných finančních prostředků.
7. Garance průběžné aktualizace knihovního fondu knihoven provozovaných obcemi.
8. Udržení odborného standardu služeb v knihovnách regionu.
9. Garance kvalifikačního růstu pracovníků knihoven (celoživotní vzdělávání).

Pověřené knihovny v Jihomoravském kraji

Moravská zemská knihovna v Brně pověřila 7 knihoven výkonem regionálních funkcí v příslušném regionu:

- Knihovnu Jiřího Mahena pro region Brno-město
- Knihovnu Karla Dvořáčka pro region Vyškovsko
- Městskou knihovnu Boskovice pro region Blanensko a Boskovicko
- Městskou knihovnu Břeclav pro region Břeclavsko
- Městskou knihovnu Hodonín pro region Hodonínsko
- Městskou knihovnu Kuřim pro region Brno-venkov
- Městskou knihovnu Znojmo pro region Znojemsko

¹ <https://ipk.nkp.cz/docs/RF/sluzby-knihoven-knihovnam-2020/view>

² Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019), s. 2.

Zajišťování regionálních funkcí knihoven Moravskou zemskou knihovnou v Brně a jednotlivými pověřenými knihovnami vychází z dokumentů celostátní i regionální povahy, které jsou klíčové pro rozvoj knihoven a naplnění jejich poslání:

1. *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030 (2020),*
2. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (2023),*
3. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019),*
4. *Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky (2017),*
5. *Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021–2027 (2021).*

Ze závěrečných zpráv regionálních oddělení pověřených knihoven Jihomoravského kraje k hodnocení výkonu regionálních funkcí knihoven:

Oddělení regionálních služeb Městské knihovny Hodonín

„Přínos dotace spatřujeme v tom, že bylo možné pokračovat v poskytování regionálních služeb..... Poskytováním těchto služeb se zajistil rovnocenný přístup všech knihoven regionu k těmto službám. Vynaložené finanční prostředky byly efektivně využívány a byla zajištěna koordinace odborných činností.“

Oddělení veřejných knihoven Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově

„V době, kdy se knihovny stávají spíše komunitním místem, má podpora knihoven hrazená z regionálních funkcí stále větší význam pro obsluhované knihovny vyškovského regionu. Nápomocnou ruku metodiček z pověřené knihovny často potřebují nejen samotní knihovníci, ale i zřizovatelé knihoven, což vyplynulo z dotazníkového šetření spokojenosti obsluhovaných knihoven s pověřenou knihovnou, které probíhalo na jaře tohoto roku. Z průzkumu bylo patrné, že knihovny jsou s výkonem pracovníků regionálních funkcí velmi spokojeny. Vítají lidský přístup, ochotu vždy pomoci a poradit. Finanční podpora z rozpočtu Jihomoravského kraje je pro knihovny velmi důležitá stejně tak jako možnost získání dotací z JmK. Je zřejmé, že pěkná knihovna přiláká více uživatelů a aktivní knihovnice pozvedne úroveň kulturního dění na obci.“

1.2 Vyhodnocení průběžného plnění Konceptce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027

Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami zpracovala **Koncepci rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027**. Koncepce klade důraz na rozvoj knihoven jako **kulturních, vzdělávacích a komunitních center** a vychází z vládou schválené *Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 s výhledem do roku 2030*. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky zpracovalo *Zprávu o vyhodnocení Konceptce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021 – 2027*.³

„Naplnění cílů koncepce však stojí především na pochopení a podpoře knihovníků i těch nejmenších knihoven, jejich zájmu o celoživotní vzdělávání a zkvalitňování služeb knihovny. Cílem je stav, kdy i malá knihovna bude příjemným místem, které vzdělává, podporuje kulturní a komunitní život, rozvíjí čtenářské návyky a dovednosti, stmeluje občany a prohlubuje zájem o život v obci.“⁴

1.3 Smluvní rámec výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji

Výkon regionálních funkcí knihoven byl v Jihomoravském kraji vymezen těmito smlouvami:

1) Jihomoravský kraj a Moravská zemská knihovna v Brně uzavřely **Smlouvu o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2025**.

Smlouva vymezila obsah regionálních funkcí poskytovaných Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami:

1. poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozborů,
2. statistika knihovnických činností,
3. vzdělávání knihovníků, semináře, porady,
4. tvorba výměnných knihovních fondů, jejich cirkulace a distribuce,
5. pomoc při revizi a aktualizaci knihovních fondů,
6. nákup, zpracování a distribuce knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny (obce) a jejich distribuce,
7. podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže,
8. servis automatizovaného knihovního systému,
9. medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe,
10. další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich veřejných knihovnických a informačních služeb, které zajišťovatel a jím pověřené knihovny poskytují základním knihovnám Jihomoravského kraje.

³ Zpráva vychází ze závěrečných zpráv pověřených knihoven k zajištění výkonu regionálních funkcí z let 2021–2023 včetně statistických výkazů výkonu regionálních funkcí a opírá se o Výroční zprávy o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za roky 2021–2023.

⁴ https://www.mzk.cz/sites/mzk.cz/files/mzk_koncepce_rozvoje_web.pdf

2) Jihomoravský kraj, Moravská zemská knihovna v Brně a jednotlivé pověřené knihovny uzavřely **Dohodu o zajišťování výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2025.**

3) Mezi Moravskou zemskou knihovnou a pověřenými knihovnami platí na neurčitou dobu uzavřená **Smlouva o přenesení regionálních funkcí a používání přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí.**

4) Požadovaná výše dotace ze strany pověřené knihovny včetně komentáře spolu s popisem cíle podpory, na který je požadována, byla uvedena v **Žádosti o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v Brně prostřednictvím Moravské zemské knihovny v Brně z Programu podpory zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v JMK.**

5) Pověřená knihovna uzavírá s provozovateli obsluhovaných knihoven **smlouvu o poskytování odborných knihovnických služeb** v rámci výkonu regionálních funkcí, v níž je označena jako jejich příjemce.

1.4 Finanční zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Jihomoravský kraj podpořil výkon regionálních funkcí knihoven pro rok 2025 oproti předchozímu roku **s navýšenou částkou 1,5 milionu Kč**, celkově ve výši **19,5 milionu Kč**. Propočet částek pro pověřené knihovny každoročně vychází z počtu obsluhovaných knihoven v Jihomoravském kraji a z počtu registrovaných uživatelů přepočtených na 1 obyvatele (stav k 31.12.2024).

Dotace byla poskytnuta na účet MZK ve čtyřech rovnoměrných splátkách:

1. splátka ve výši **4 875 000 Kč** měla být poskytnuta příjemci nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti smlouvy. Na účet Moravské zemské knihovny přišla první splátka 5. 2. 2025.
2. splátka ve výši **4 875 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 31. 3. 2025. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 25. 3. 2025.
3. splátka ve výši **4 875 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 6. 2025. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 25. 6. 2025.
4. splátka ve výši **4 875 000 Kč** měla být poskytnuta nejpozději do 30. 9. 2025. Na účet Moravské zemské knihovny přišla splátka 26. 9. 2025.

Tab. 1 Zajištění dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven

Region	2024	2025
Brno – město	653 000	690 000
Boskovicko a Blanensko	2 840 000	3 165 000
Brno – venkov	2 742 000	3 034 000
Břeclavsko	2 283 000	2 355 000
Hodonínsko	2 120 000	2 340 000
Vyškovsko	2 353 000	2 507 000
Znojemsko	2 619 000	2 879 000
Pověřené knihovny	15 610 000	16 970 000
MZK v Brně	2 390 000	2 530 000
Celkem	18 000 000	19 500 000

1.5 Personální zajištění regionálních funkcí Jihomoravského kraje

Regionální služby v Jihomoravském kraji byly zajišťovány **23,94 pracovními úvazky**. Do obdržení 1. splátky bylo financování výkonu regionálních činností zabezpečeno z prostředků pověřených knihoven.

**Tab. 2 Počet pracovníků zajišťujících výkon regionálních funkcí knihoven
(přepočtený stav)**

Region	2024	2025
Brno – město	0,30	0,20
Boskovicko a Blanensko	4,00	4,00
Brno – venkov	2,75	2,75
Břeclavsko	3,00	3,00
Hodonínsko	3,00	3,00
Vyškovsko	3,20	3,20
Znojemsko	4,00	3,95
Pověřené knihovny	20,25	20,10
MZK v Brně	3,84	3,84
Celkem	24,09	23,94

Brno – město

Od 2.1.2025 vedla nově pobočky obsluhované z dotace na regionální funkce Mgr. Jana Máčalová s přepočteným **pracovním úvazkem 0,2**.

Boskovicko a Blanensko

Pozici vedoucí úseku okresní metodiky vykonávala do 26.1.2025 Mgr. Hana Matulová s úvazkem 1,0, která poté nastoupila na MD. Od 27.1.2025 byla jmenovaná vedoucí Mgr. Bc. Iveta Pernicová, DiS. s úvazkem 1,0. V úseku pracovaly s 1,0 úvazkem Alice Skácelová, Mgr. Radomíra Marková a od 1.2.2025 Mgr. Alžběta Martinková s úvazkem 1,0 (zástup za MD). Dohody o provedení práce na zajištění činnosti střediska ve Křtinách a účetnictví byly uzavřeny s Marií Skoupou a Šárkou Medunovou. Úsek okresní metodiky vykázal za rok 2025 celkem **4 přepočtené pracovní úvazky**.

Brno – venkov

Regionální oddělení vykázalo **2,75 přepočteného úvazku**: vedoucí oddělení Lenka Štrosová – úvazek 0,75, Simona Jedličková – úvazek 1,0, Jitka Zavřelová – úvazek 1,0. Mgr. Alena Drdulová DPČ 20 hodin týdně, Věra Štěpánová DPP – 129 hodin. Distribuce výměnných fondů ve spádových (střediskových) knihovnách regionu byla zajištěna formou DPP: Ivana Brzobohatá (Mokrá-Horákov), Dagmar Kopřivová (Tišnov), Mgr. Petra Malíková (Ivančice), Bohumila Pavková (Židlochovice), Mgr. Renata Pilátová (Modřice).

Břeclavsko

Výkon regionálních služeb zajišťovaly **3 pracovní úvazky**: od 1.1.2025 byla jmenovaná do funkce vedoucí Útvaru regionálních služeb Helena Buršíková s úvazkem 1,0. V útvaru pracovala Stanislava Haberová -1,0 a činnost pracoviště nově posílila Katarína Přibylová s úvazkem 1,0.

Hodonínsko

3 pracovní úvazky: vedoucí oddělení informačních zdrojů a regionálních služeb Magda Švejcarová - 0,4 úvazku, Jitka Štípská - 1,0 úvazku, Alena Gruňová - 0,6 úvazku, od 1.1.2025 nastoupila do oddělení Kateřina Rapantová s úvazkem 1,0.

Vyškovsko

Počet pracovních úvazků 3,2: vedoucí oddělení Mgr. Lenka Klvačová - 0,6 úvazku, Mgr. Jana Palíšková - 0,5 úvazku, Eva Kalivodová - 0,9 úvazku, Dana Vašíčková - 0,5 úvazku, Yvona Slačálková - 0,5 úvazku, Soňa Křetinská - 0,1 úvazku, Ladislav Valiašek - 0,1 úvazku.

Znojensko

Počet pracovních úvazků: 3,95: vedoucí Kateřina Juřicová – 1,0 úvazku, Mgr. Magdaléna Filipová - 1,0 úvazku, Petra Haitová - 1,0 úvazku (od 1.5. 2025 – 0,5 úvazku), Květa Sobotková – 1,0 úvazku. Od 26.5. posílila oddělení Bc. Ida Holíková – 0,5 úvazku.

MZK v Brně

Činnost Oddělení vzdělávání a krajské metodiky zajišťovalo **3,84 pracovních úvazků:** Ing. Věra Konečná, vedoucí oddělení - 0,53, Mgr. Monika Kratochvílová - 0,8 úvazku, Mgr. Jan Lidmila - 0,8, úvazku, Ing. Pavla Würfel - 0,08 úvazku, Mgr. Gabriela Klepáčová - 0,78 úvazku, Petra Götzová – 0,15 úvazku (účetní), Marcela Nečasová, 0,62 úvazku a Mgr. Radka Chlupová - 0,08 úvazku.

1.6 Počet obsluhovaných a veřejných knihoven v Jihomoravském kraji

V roce 2025 obsluhovala Moravská zemská knihovna v Brně a knihovny pověřené výkonem regionálních funkcí celkem **677 smluvních knihoven** (670 obsluhovaných knihoven + 7 pověřených knihoven).

Tab. 3 Počet obsluhovaných knihoven⁵ v JmK 2025

Region	Počet obsluhovaných knihoven
Brno – město	16
Boskovicko a Blanensko	134
Brno – venkov	144
Břeclavsko	73
Hodonínsko	79
Vyškovsko	85
Znojensko	139
Pověřené knihovny	670
MZK v Brně	7
Celkem	677

⁵ Knihovny, se kterými pověřená knihovna uzavřela smlouvu o poskytování služeb v rámci výkonu regionálních funkcí, nebo knihovny uvedené na seznamu, který tvoří nedílnou součást smlouvy mezi krajskou knihovnou a pověřenou knihovnou.

Tab. 4 Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji s přehledem poboček 2025

Region	Profesionální				Neprofesionální		Pobočky celkem
	Pověřené knihovny	Pobočky	Prof.	Pobočky	Neprof.	Pobočky	
Brno – město	1	34	0	0	0	0	34
Boskovicko a Blanensko	1	3	11	24	96	0	27
Brno – venkov	1	0	20	0	124	0	0
Břeclavsko	1	3	14	4	52	0	7
Hodonínsko	1	1	17	1	62	0	2
Vyškovsko	1	2	6	9	67	1	12
Znojensko	1	5	8	3	129	1	9
Pověřené knihovny	7	48	76	41	530	2	91
MZK v Brně	1	0	0	0	0	0	0
Celkem	8	48	76	41	530	2	91

Tab. 5 Veřejné knihovny v Jihomoravském kraji 2025

Region	Knihovny bez poboček	Knihovny s pobočkami
Brno – město	1	34
Boskovicko a Blanensko	108	135
Brno – venkov	145	145
Břeclavsko	67	74
Hodonínsko	80	82
Vyškovsko	74	86
Znojensko	138	147
Pověřené knihovny	614	707
MZK v Brně	1	1
Celkem	615	708

Systém střediskových knihoven

V roce 2025 vykonávalo střediskovou funkci v Jihomoravském kraji **8 knihoven**.

V regionu Brno-venkov:

Městská knihovna Ivančice, Městská knihovna Modřice, Obecní knihovna Mokrá-Horákov, Městská knihovna Tišnov, Městská knihovna Židlochovice. Funkci střediskové knihovny vykonávala také Městská knihovna Kuřim.

V regionu Blanensko a Boskovicko:

Knihovna městyse Křtiny, Obecní knihovna Ráječko.

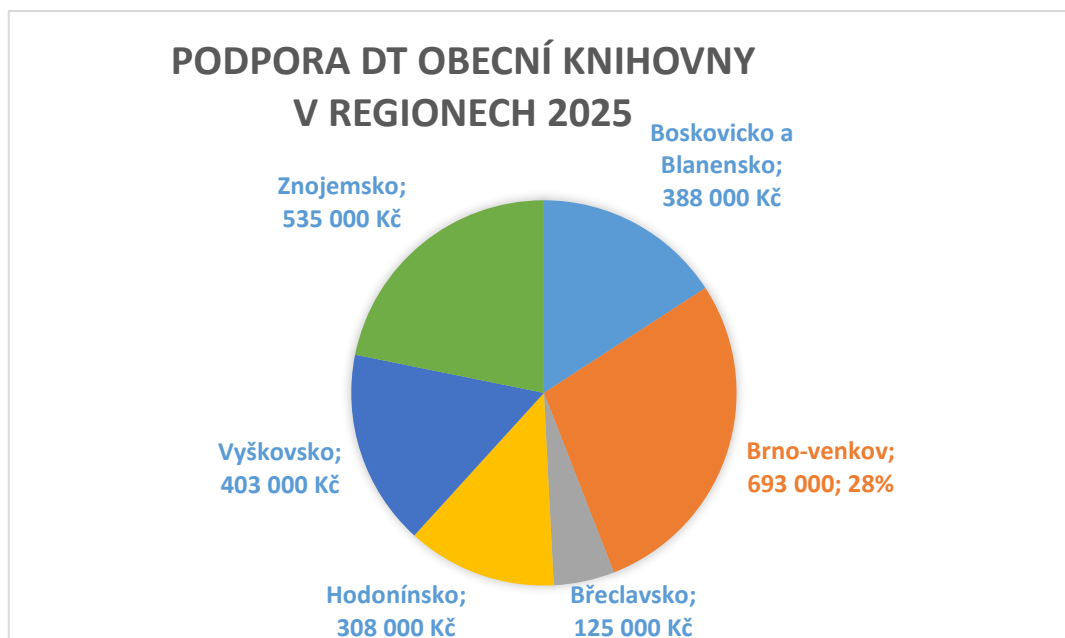
1.7 Změny v knihovnách

Rekonstrukce a modernizace knihoven

Dotační titul Obecní knihovny

Jihomoravský kraj již 8. rokem podpořil **dotační titul Obecní knihovny** pro obce do 3 000 obyvatel vyhlašovaný v rámci dotačního programu Podpora rozvoje venkova Jihomoravského kraje. V roce 2025 bylo schváleno všech 60 podaných žádostí ve výši 2,452.000,- Kč. Setrvalý zájem obcí o modernizaci svých knihoven je pozitivní zprávou pro všechny návštěvníky knihoven, kteří získali nové vybavení v podobě sedacího nábytku, dětských koutků, knižních regálů, počítačů a celkově větší pohodlí a příjemný zážitek z každé návštěvy knihovny.

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky MZK iniciovalo začátkem prosince 2025 ve spolupráci s Oddělením rozvoje venkova a zemědělství Odboru regionálního rozvoje Jihomoravského kraje a ve spolupráci s Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukci knihoven při MZK webinář pro potenciální žadatele v příštím roce

Moravská zemská knihovna v Brně, **Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven (MC VRK)**, již několik let aktivně spolupracuje s **Fakultou architektury Vysokého učení technického v Brně**. Studenti Fakulty architektury VUT mají v rámci ateliérového zadání zpracovat projekt vybraných obecních knihoven. V roce 2025 se do výzvy MC VRK a Fakulty architektury VUT na modernizaci knihovny zapojily **Obecní knihovna v Malhostovicích, Obecní knihovna Popůvky a Místní knihovna Hrušky**.

5.2.2025 se konalo v Moravské zemské knihovně v Brně předání architektonických návrhů studentů zástupcům obcí Popůvky, Malhostovice a Hrušky

REGION BLANENSKO A BOSKOVICKO

V září 2025 byla po rekonstrukci otevřena **Obecní knihovna Lipovec**, patronkou se stala spisovatelka Markéta Pilátová.

Většina modernizací v regionu probíhala s podporou DT Obecní knihovny (Benešov, Borotín, Knínice, Lipovec, Malá Lhota, Skrchov, Šošůvka, Vísky, Vranová, Žernovík).

Nově rekonstruovaná Obecní knihovna Lipovec

BRNO-VENKOV

Na podzim byla ukončena výstavba nových prostor **Knihovny městyse Nedvědice**. Knihovna byla přestěhována z nevyhovujících prostor (3. patro bez výtahu) do bezbariérového, komunitně budovaného prostoru.

BŘECLAVSKO

Pobočka Městské knihovny Pohořelice Nová Ves se přestěhovala do moderní unimo buňky.

Městská knihovna Podivín vybudovala novou místnost pro komunitní aktivity, byl rekonstruován sklad.

Městská knihovna Valtice – rekonstrukce skladu a zázemí pro knihovnici.

Obecní knihovna Bořetice – modernizace interiéru knihovny.

Místní knihovna Týnec – pořízení nového nábytku a příslušenství do dětského koutku.

Místní knihovna Dolní Dunajovice – vybudování komunitního koutku s novým sedacím nábytkem.

Místní knihovna Novosedly – obnova vybavení knihovny.

Nové prostory Knihovny městyse Nedvědice

HODONÍNSKO

23. 5. bylo slavnostně otevřeno Digi doupe v **Obecní knihovně Ratíškovice**, stylově navržený prostor pro školáky, kde si mohou číst knihy, hrát společenské hry nebo relaxovat a kde mají k dispozici notebooky, tablety, playstation, stolní fotbal i oblíbené ozoboty včetně pohodlného sezení ve vacích.

18. 6. otevřela **Městská knihovna v Kyjově** nové rekonstruované oddělení naučné literatury včetně odpočinkové zóny.

18. 12. byla po rekonstrukci slavnostně otevřena **Místní knihovna v Miloticích**.

23.12. byla slavnostně po rekonstrukci otevřena **Obecní knihovna Hýsly**.

Digi doupe v Obecní knihovně Ratíškovice

Nové interiéry Městské knihovny Kyjov

Slavnostní otevření nových prostor knihovny za účasti starosty Města Kyjova Mgr. Františka Lukla, MPA a ředitelky Mgr. Michaely Moudré

VYŠKOVSKO

Během celého roku pokračovaly v **Drnovicích** stavební práce na rekonstrukci budovy staré fary, kam se začala stěhovat knihovna. V **Nevojcích** byla dokončena výstavba nových prostor knihovny. Otevření obou knihoven je plánováno začátkem roku 2026.

ZNOJEMSKO

V rekonstruovaných prostorách obecního úřadu s výtahem byla otevřena **Obecní knihovna v Mašovicích**.

Místní knihovna Slup získala nové větší prostory v budově obecního úřadu v prvním patře.

Rozšířením a modernizací prošla **knihovna v Hevlíně**, nové regály a další vybavení získala **Obecní knihovna Višňové**. Městská knihovna Znojmo vybavila novým nábytkem **pobočku Mramotice**, slavnostní otevření je v plánu začátkem roku 2026.

27.11. byla slavnostně otevřena rekonstruovaná **pobočka Městské knihovny Znojmo Loucká**. Rekonstrukce umožnila bezbariérový přístup a vznikla ve spolupráci s Metodickým centrem pro výstavbu a rekonstrukci knihoven MZK a Fakultou architektury Vysokého učení technického v Brně. Nové prostory získala **knihovna v Únanově**.

Obecní knihovna Únanov

Obecní knihovna Slup

Knihovny s pozastavenou činností

Pozastavení činnosti se týká knihoven především z důvodu nevyhovujících prostor či aktuální absence obsazení místa knihovníka.

BLANENSKO A BOSKOVICKO

Obecní knihovna Velenov – omezené poskytování služeb,

Obecní knihovna Makov – pozastavená činnost,

pobočka Městské knihovny Letovice Meziříčko – pozastavená činnost,

pobočka Městské knihovny Velké Opatovice Svárov – pozastavená činnost,

pobočka Městské knihovny Blansko Obůrka – pozastavená činnost.

K 30. 6. 2025 byla zrušena pobočka Městské knihovny Letovice – Třebětín, která se dlouhodobě nacházela v nevyhovujících prostorech.

BRNO-VENKOV

Od 1. 5. 2025 byla z důvodu stavby nového obecního úřadu a knihovny dočasně pozastavena činnost Obecní knihovny v Moravských Bránicích.

Dlouhodobě pozastavenou činnost vykazují knihovny Biskoupky, Přibyslavice a Zhoř.

Z důvodu nedostatku provozních prostor obecního úřadu byla k 30.9.2025 ukončena činnost Obecní knihovny Hajany.

BŘECLAVSKO

Pozastavenou činnost má Místní lidová knihovna Bavory.

VYŠKOVSKO

V provizorních podmínkách se nacházela Místní knihovna Hoštice-Heroltice.

Ke konci roku pozastavila činnost pobočka Knihovny Bohdalice – Manerov.

ZNOJEMSKO

Nejvíce knihoven s pozastavenou činností se nachází v regionu Znojemska. Důvodem jsou většinou nevyhovující prostory a neobsazení místa knihovníka (Blanné, Černín, Čermákovice, Dolní Dubňany, Horní Břečkov, Horní Kounice, Jiřice u Mladé Boleslavi, Polánka – pobočka Městské knihovny Moravský Krumlov, Starý Petřín, Štítary, Tvořihráz, Vevčice, Rudlice).

2 Regionální služby poskytované Moravskou zemskou knihovnou

2.1 Poradenské, vzdělávací a koordinační služby

Oddělení vzdělávání a krajské metodiky uskutečnilo **14 metodických návštěv**, jednu do každé pověřené knihovny a jednu do vybrané obsluhované knihovny. Celkem bylo poskytnuto **99 konzultací**.

Poradenství se týkalo poskytování veřejných knihovnických a knihovnických služeb, vícezdrojového financování knihoven, podpory čtenářství a ekonomických záležitostí. Poradenství týkající se rekonstrukcí knihoven poskytuje **Metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukci knihoven**.

2.2 Statistika knihovnických činností

Vykazování statistiky knihovnických činností vychází ze zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Periodicita výkazů výkonu a financování regionálních funkcí knihoven je podle standardu regionálních funkcí 1x ročně. Oddělení vzdělávání a krajské metodiky sumarizovalo **7 statistických výkazů ze všech pověřených knihoven**. Statistické výkaznictví se v Jihomoravském kraji zpracovává v programu Stat-Excel, který je každoročně aktualizován. Údaje byly celoročně využívány při analýzách a napomáhaly k řešení problémů v knihovnách. **Standard byl v rámci kraje splněn.**

Koncem roku byl v návaznosti na změny v odevzdávání statistického výkaznictví zřízen dalším vybraným knihovnám účet v NIK (do 30.6. 2025 NIPOS). **Oddělení vzdělávání a krajské metodiky připravilo pro všechny pověřené knihovny ve spolupráci s Knihovnickým institutem Národní knihovny ČR ve dnech 27.11. – 3.12. 2025 prezentace ke změnám ve statistickém výkaznictví. Změny představila v rámci programu porad pro knihovníky Mgr. Lucie Macháčková z Knihovnického institutu NK ČR.**

2.3 Vzdělávání knihovníků, semináře a porady

Cílem regionální služby je „*zajištění celoživotního vzdělávání knihovníků a jejich informovanosti o aktuálním vývoji oboru jako podmínky dalšího rozvoje knihoven, vzájemné spolupráce a koordinace knihoven*“.⁶ Pracovníci Oddělení vzdělávání a krajské metodiky se vzdělávali v rozsahu **179,5 hodin**, ne všichni zaměstnanci **splnili standard**.

V rámci projektu Smart vzdelávanie v knižniciach bez hraníc, jehož je Moravská zemská knihovna v Brně projektovým partnerem a který podporuje vzdělávání prostřednictvím veřejných knihoven se zaměřením na nové digitální dovednosti, se v Knihovně Jiřího Mahena a v Městské knihovně Kuřim uskutečnilo 12 akcí pro 128 knihovníků z Jihomoravského kraje v počtu 72 hodin vzdělávání (na podporu samostatné realizace inovativních vzdělávacích aktivit pro základní a střední školy, i pro širokou veřejnost).

⁶ <https://ipk.nkp.cz/programy-podpory/regionalni-funkce-verejnych-knihoven/metodicky-pokyn-ministerstva-kultery-k-zajisteni-vykonu-regionalnich-funkci-knihoven-a-jejich-koordinaci-na-uzemi-ceske-republiky-2019>

Vzdělávání knihovníků v MZK mělo podobu **e-learningových kurzů, rekvalifikačních kurzů** dle Národní soustavy kvalifikací a **jednorázových vzdělávacích akcí**. E-learningové kurzy a rekvalifikační kurzy byly využívány knihovnicí z celé České republiky. Z dotace na výkon regionálních funkcí Jihomoravského kraje byly financovány vzdělávací akce zaměřené na vzdělávání knihovníků v Jihomoravském kraji.

Tab. 7 Počet vzdělávacích akcí připravených Moravskou zemskou knihovnou v Brně

Knihovna	Počet obslužených knihoven	Počet všech vzdělávacích akcí	Počet akcí v rámci výkonu RF	Počet akcí realizovaných online	Počet akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
MZK v Brně	151	30	11	6	2

Tab. 8 Počet účastníků vzdělávacích akcí

Knihovna	Počet všech účastníků	Počet účastníků akcí v rámci RF	Počet účastníků online akcí	Počet účast. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
MZK v Brně	667	539	271	55

E-learningové kurzy

Elka 1 – 42 účastníků (40 hodin)

Elka 2 – 50 účastníků (30 hodin)

Služby knihoven – 44 účastníků (80 hodin)

Knihovnický kurz – 80 účastníků (80 hodin)

Digitalizace v knihovnách – 25 účastníků (45 hodin)

Celkem kurzů: 5

Celkem hodin: 263

Celkem účastníků: 241

Rekvalifikační knihovnický kurz

Knihovník katalogizátor / Knihovnice katalogizátorka – 15 účastníků (120 hodin)

Knihovník/knihovnice v přímých službách – 15 účastníků (120 hodin)

Zkoušky dle Národní soustavy kvalifikací (NSK) v roce 2025

Knihovník katalogizátor / Knihovnice katalogizátorka - počet účastníků: 16

Knihovník v přímých službách - počet účastníků: 11

Vzdělávací akce MZK

Současná francouzská literatura v českých překladech

Inovace v knihovnách – Krajská květnová knihovnická konference

Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje 2025

Knihovna pro 21. století očima studentů brněnské fakulty architektury

Digitální služby státu v knihovnách – Pohořelice

Digitální služby státu v knihovnách – MZK

Knihovníci knihovníkům – Inspirace z knihoven VII.

E-knihy a e-audioknihy v knihovnách – informace, příklady, zkušenosti

Jak napsat úspěšný projekt VISK 3 a Knihovna 21. století

Asertivní komunikace

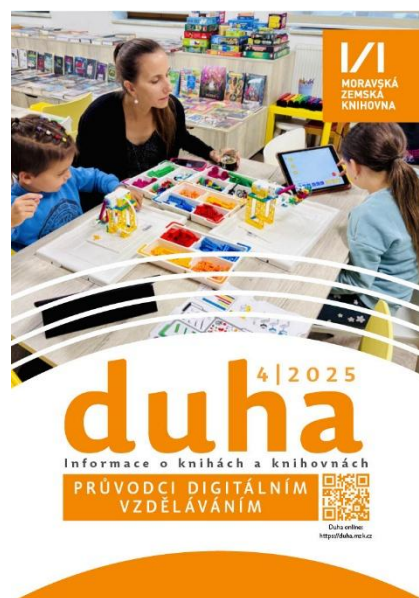
Dotační titul Jihomoravského kraje Obecní knihovny v novém – výzva a příležitost pro obce do 3 000 obyvatel

Časopis Duha

Na podporu sdílení příkladů dobré praxe, podnětů a inspirací v knihovnách vydává Moravská zemská knihovna v Brně knihovnický časopis Duha, s podnázvem O knihách a knihovnách, jehož **39. ročník** vycházel jako čtvrtletník v tištěné i elektronické podobě. Časopis významně přispívá ke vzdělávání knihovníků knihoven všech velikostí.

V uplynulém roce byly spuštěny nové webové stránky, které zůstaly na stávající doméně <https://duha.mzk.cz/>. Duha vycházela elektronicky a současně v tištěné podobě v nákladu 500 výtisků. Novinkou bylo pořízení banneru Duhy, který provází všechny významné knihovnické akce.

Tématem **39. ročníku** bylo objevování knihoven jako míst uchování znalostí, inspirací, vzájemného propojování, budování partnerství a společného utváření vize služeb, prostoru i celkového směřování.

Tištěná obálka Duhy

Přehled vydaných čísel:

1/2025 Objevujeme knihovny: Národní služby

2/2025 Objevujeme knihovny: Digitální poklady

3/2025 Objevujeme knihovny: Národní služby

4/2025 Objevujeme knihovny: Průvodci digitálním vzděláváním

Zobrazit všechna vydání

Ročník 39
Duha 4/2025

Obsah čísla

Úvodník

Úvodník

LIDMILA, Jan

Knihovna je...

Knihovna v roce 2050 je...

PŘIBÁŇÍ, Jiří; JOKLOVÁ, Klára; SMEJKAL, Richard

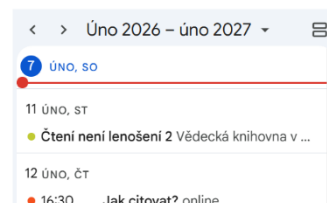
Studie/články

Knihovny jako centra digitálního vzdělávání

Publikační činnost MZK

Více informací

Elektronické číslo časopisu Duha

Porady

V průběhu roku se uskutečnilo celkem **6 porad pro 71 účastníků** (jedna porada pro ředitele pověřených knihoven, čtyři pracovní porady pro vedoucí regionálních oddělení pověřených knihoven a jedna porada pro ekonomy). Oddělení vzdělávání a krajské metodiky se v závěru roku účastnilo porad v pověřených knihovnách v souvislosti se školením statistického výkaznictví včetně aktivní účasti na setkání se zřizovateli knihoven.

Standard porad byl naplněn.

2.4 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Moravská zemská knihovna v Brně podporovala kulturní a vzdělávací činnost knihoven v Jihomoravském kraji pořádáním inspirativních seminářů s příklady dobré praxe. Již druhým rokem se konal v Litobratřicích (TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2024) inspirační seminář Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje, na kterém představily svoje komunitní aktivity knihovny oceněné v soutěži Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2024. Mezi tradičně vyhledávané akce patřil praktický workshop Knihovníci knihovnickům - inspirace z knihoven VII, na kterém se knihovníci mohli blíže seznámit s využitím divadélka Kamishibai, s luštěním a šifrováním, s využitím pejsků při akcích pro děti a s projekty na podporu čtenářství.

Radmila Pavlíčková z Obecní knihovny Železná na semináři Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje v Litobratřicích

Prezentace Evy Kalivodové Čteme pejskovi z Knihovny Karla Dvořáčka ve Vyškově, workshop Knihovníci knihovníkům v MZK

2.4.1 Projekt Jižní Morava čte

Projekt Jižní Morava čte vyhláší Moravská zemská knihovna v Brně za finanční podpory Jihomoravského kraje. V loňském roce byl uzavřen již 9. ročník s tématem Hudba mého srdce. Zapojilo se 80 knihoven ze všech regionů Jihomoravského kraje. V knihovnách se uskutečnilo 107 autorských čtení, besed, workshopů, kvízů, výstav, soutěží a literárních putování, kterých se zúčastnilo 3 816 účastníků, z toho na 2 960 dětí a 856 dospělých.

V rámci podpory zapojených knihoven byly připraveny ve spolupráci s Mgr. Lenkou Krásnou z Obecní knihovny Poděbrad Troubsko pracovní listy s názvem Nebojte se klasiky aneb se Smetanou za hudbou, pro děti do 9 let a pro děti od 9 let. Jejich obsahem byla také doporučená literatura k tématu. Několik tematických šifer poskytla ředitelka Městské knihovny Kyjov Mgr. Michaela Moudrá.

Propagace projektu probíhala prostřednictvím webových stránek <http://www.jiznimoravacte.cz/>, webových stránek MZK v Brně, sociálních sítí, knihovnického časopisu Duha a na lokální úrovni (zpravodaje obcí, knihovní vývěsky, weby knihoven, sociální sítě zapojených knihoven). Mediální propagaci podpořili svými aktivitami také patroni projektu: brněnská spisovatelka Lucie Hlavinková a brněnský sochař Václav Sigurson Kostohryz, autor loga projektu - Antoníčka s knížkou.

Zapojené knihovny měly možnost žádat o příspěvek na honorář na kulturně vzdělávací aktivity. Mezi nejžádanější autory patřili Lucie Hlavinková, Ivona Březinová, Lenka Rožnovská, Ester Stará aj.

Beseda s Ester Starou v Městské knihovně Kuřim 27. 11. 2025 pro žáky 3. a 4. ročníků ZŠ

V květnu 2025 byl vyhlášen 10. ročník soutěže s tématem Digitální dobrodružství.

Mezi oblíbené aktivity projektu patří venkovní aktivity. Již tradičně se zástupci projektu účastní akce Městské knihovny Znojmo Knihovna v Parku. 19.9.2025 byl projekt součástí brněnské akce divadla Radost Polárkový dort 2025.

2.5 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe

Oceňování nejlepších knihoven a knihovníků, medializace knihoven, prezentace příkladů dobré praxe patří mezi jeden z cílů Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021-2027.⁷ Mezi nejvíce prestižní akci patří každoroční udílení ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje a TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje. Cílem oceňování je ve shodě s aktuálními trendy iniciovat, motivovat a podpořit rozvoj komunitních knihoven a motivovat zřizovatele k jejich podpoře a většímu zapojení do života obce. Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Krajským úřadem Jihomoravského kraje udělila již 7. rokem ocenění **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje a TOP komunitní knihovna Jihomoravské kraje**.

Ocenění probíhalo již tradičně pod záštitou hejtmána Jihomoravského kraje Ing. Jana Grolicha v reprezentativních prostorách zasedacího sálu Krajského úřadu Jihomoravského kraje a generálního ředitele Moravské zemské knihovny v Brně, prof. Tomáše Kubíčka. Vítězné knihovny v každé ze soutěžních kategorií obdržely diplom a sponzorské dary, součástí ocenění byla i jejich medializace.

Oceněné knihovny:

Kategorie do 500 obyvatel: ocenění nebylo uděleno.

Kategorie 501 až 1 000 obyvatel: **Obecní knihovna Břežany, region Znojensko**

Kategorie 1 001 až 3 000 obyvatel: **Obecní knihovna Mokrá-Horákov, region Brno-venkov**

Kategorie více jak 3 001 obyvatel: **Obecní knihovna Ratíškovice, region Hodonínsko**

⁷ <https://www.mzk.cz/pro-knihovny/region/dokumenty/koncepce-rozvoje-regionálních-funkcí-knihoven-v-jihomoravském-kraji-v->

Zvláštní uznání bylo uděleno **Knihovně Crhov**, region Blanensko a Boskovicko, za nadstandardní přínos knihovny v rozvoji komunitního života, za pravidelnou práci s dětmi a propojování komunit v místě.

TOP Komunitní knihovnou Jihomoravského kraje 2025 se stala **OBECNÍ KNIHOVNA RATÍŠKOVICE** za nabídku širokého spektra komunitních aktivit pro všechny věkové kategorie.

Po několika letech byla vyhlášena soutěž **Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje**. Do soutěže bylo zasláno pět nominací. Ocenění bylo uděleno Mgr. Jitce Bublové za *inovativní a profesionální přístup při poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, za proměnu knihovny v přívětivé a otevřené místo, které přesahuje tradiční představy o knihovně a je živým centrem komunitního života a setkávání všech generací*.

Ocenění TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2025 převzala Obecní knihovna Ratíškovice, zleva Ing. V. Konečná, vedoucí odboru knihovnictví MZK, Mgr. Veronika Kundratová knihovnice Obecní knihovny Ratíškovice, ing. Hana Klimešová, zastupitelka obce Ratíškovice, RNDr. Iveta Macurová, vedoucí oddělení rozvoje venkova Krajského úřadu Jihomoravského kraje, prof. Tomáš Kubíček, generální ředitel MZK

Z tiskové zprávy Moravské zemské knihovny⁸:

„Knihovna je často první místo, kam si člověk v obci zajde nejen pro knihu, ale i pro zážitek, radu nebo jen na obyčejné setkání. V Ratíškovicích to posunuli na špičkovou úroveň, a moc si vážím i práce knihoven v Břežanech a Mokrém-Horákově. Crhovu děkuji za to, že systematicky dělá z knihovny bezpečný prostor pro děti. To je přesně ten typ služeb, který dává obcím život,“ uvedl hejtman Jan Grolich.

⁸ <https://www.mzk.cz/aktuality/pro-verejnost/tiskove-zpravy/zname-letosni-viteze-souteze-komunitni-knihovna-jmk>

Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje 2025 Mgr. Jitka Bublová z Obecní knihovny Otnice

Noc s Andersenem v Obecní knihovně Otnice, čte pan starosta Pavel Mezuláník

3 Regionální služby poskytované pověřenými knihovnami

Pořadí regionálních činností podle míry využití

		PK	JMK	
Počet obsluhovaných knihoven		670	677	
		Počet obslužených knihoven		% využití v PK
1.	Statistika knihovnických činností	657	664	98
2.	Cirkulace výměnného fondu	565	570	85,9
3.	Poradenská a konzultační činnost	534	647	79,7
4.	Doprava v rámci výkonu RF	526	526	78,5
5.	Vzdělávání knihovníků, semináře	380	531	56,7
6.	Servis automatizovaného knihovního systému	467	467	69,7
7.	Porady	315	322	47,0
8.	Zpracování KF z prostředků obcí	232	232	34,6
9.	Nákup KF z prostředků obcí	186	186	27,7
10.	Pomoc při revizi a aktualizaci KF	153	153	22,8
11.	Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit	77	77	11,4

3.1 Poradenská a konzultační činnost, metodické návštěvy, plány, rozbor

V Jihomoravském kraji bylo obsluženo **534 knihoven**, poskytnuto **1 762 konzultací** a **520 metodických návštěv**. Konzultace a metodické návštěvy byly zaměřeny na řešení konkrétních problémů v knihovnách: vícezdrojové financování, statistické výkaznictví, výměnné fondy, aktualizace a revize knihovních fondů aj.

Tab. 9 Poradenská a konzultační činnost

Region	Počet obsluhovaných knihoven	Počet obslužených knihoven	Počet poskytnutých konzultací	Počet metodických návštěv
Brno – město	16	16	56	13
Boskovicko a Blanensko	134	97	97	62
Brno – venkov	144	96	263	64
Břeclavsko	73	73	453	116
Hodonínsko	79	73	443	118
Vyškovsko	85	74	316	50
Znojemsko	139	105	134	97
Celkem	670	534	1 762	520

Doporučení podle Standardu:

Průběžně, metodická návštěva zpravidla 1 – 2x ročně v každé obsluhované knihovně provozované obcí v kraji.

Plnění Standardu:

Na jednu obsluhovanou knihovnu v Jihomoravském kraji připadlo **0,77 metodických návštěv za rok 2025**. Oproti roku 2024 se jednalo o pokles 0,13 metodických návštěv (- 52 metodických návštěv v kraji). V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů nebyl standard naplněn.

Brno – město

Uskutečnilo se **56 konzultací** a **13 metodických návštěv**. Oproti předchozímu roku se jedná o pokles počtu konzultací (- 6) i metodických návštěv (- 12).

Boskovicko a Blanensko

Bylo poskytnuto **97 konzultací** a uskutečněno **62 metodických návštěv**, což je o 31 konzultací a 20 metodických návštěv méně než v předchozím roce. Konzultace se týkaly automatizovaných knihovních systémů, webových stránek, koordinace besed se spisovateli v rámci regionu, pomoci při proškolení digitální gramotnosti seniorů.

Brno – venkov

Knihovnickům či zřizovatelům knihoven bylo poskytnuto **263 konzultací** (o 57 méně než v předchozím roce) a vykonáno **64 metodických návštěv** (o 7 méně než v předchozím roce).

Břeclavsko

Bylo poskytnuto **453 konzultací** a vykonáno **116 metodických návštěv** (o dvě více než v předchozím roce), které byly zaměřeny na aktualizaci knihovních fondů (důraz na vyřazování starých, opotřebovaných knih a rozšiřování prostoru knihovny pro pořádání komunitních aktivit).

Hodonínsko

Regionální oddělení uskutečnilo **443 konzultací** a **118 metodických návštěv** (o 16 méně než v předchozím roce). Konzultace byly zaměřeny na zpracování statistických výkazů, uzavírání dodatků ke smlouvám k poskytování finančních prostředků na nákup knih.

Vyškovsko

Bylo poskytnuto **316 konzultací** a **50 metodických návštěv** (o 4 metodické návštěvy více než v předchozím roce). Návštěvy a konzultace byly zaměřeny na řešení konkrétních problémů v knihovnách, dotační projekty, knihovní systém, statistiky, dotazníky a jednání se zřizovateli.

Znojensko

Knihovnám a jejich zřizovatelům bylo poskytnuto **134 konzultací** a vykonáno **97 metodických návštěv** (o 3 méně než v předchozím roce). Jednalo se o pomoc při vyplňování ročního výkazu o knihovně, k aktualizaci a revizi knihovního fondu, výměny knihovníků, dotací, školení GDPR, půjčování deskových her, robotických hraček a ALBI tužek, kulturních a komunitních aktivit, knihovních systémů aj. Metodické návštěvy byly zaměřeny na webové stránky knihoven, standard VKIS, aktualizace a doplňování knihovního fondu, vybavení knihoven, dotazníkových šetření aj.

3.2 Statistika knihovnických činností

Statistika knihovnických činností je prováděna na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě. Pověřené knihovny zpracovaly **659 statistických výkazů**.⁹ Statistické výkazy jsou na regionální i krajské úrovni zpracované v programu Stat-Excel. Údaje jsou celoročně využívány při analýzách a přispívají k analýzám činnosti knihoven.

Vybraným knihovnám bylo umožněno vyplnit výkaz samostatně v elektronickém formuláři NIPOS. Knihovnický institut připravil koncem roku on-line školení týkající se novinek ve statistickém výkaznictví.

Tab. 10 Statistika knihovnických činností

Region	Počet obslužených knihoven	Počet zpracovaných statistických výkazů
Brno – město	0	0
Boskovicko a Blanensko	136	136
Brno – venkov	144	145
Břeclavsko	73	73
Hodonínsko	79	79
Vyškovsko	86	86
Znojensko	139	140
Celkem	657	659

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: 1 x ročně v termínu daném zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, v platném znění, zpracování výkazů, využití průběžně.

⁹ Jednalo se o statistické výkazy za rok 2024. V některých regionech bylo více zpracovaných výkazů než počet obsluhovaných knihoven z důvodu změny počtu knihoven oproti předchozímu roku.

Plnění Standardu:

Dle požadavku standardu VKIS byl 1x ročně zpracován výkaz za každou obsluhovanou knihovnu. V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn**.

3.3 Vzdělávání knihovníků, pořádání seminářů a porad

Krajská a pověřené knihovny připravují v rámci regionálních funkcí vzdělávací akce pro knihovníky Jihomoravského kraje.

V uplynulém roce se v krajském měřítku uskutečnilo **119 vzdělávacích akcí (z toho 19 akcí online)**, z nichž bylo 79 akcí financovaných z dotace na výkon RF. V rámci Jihomoravského kraje absolvovalo vzdělávání **1 491 účastníků z 531 knihoven**, z toho **1 230 v rámci výkonu regionálních funkcí**.

Pověřené knihovny připravily pro své profesionální a neprofesionální knihovníky **42 porad (o 6 méně než v předchozím roce) s celkovou účastí 646 osob (o 24 více než v předchozím roce) z 315 knihoven** (o 70 více než v předchozím roce) a to včetně výjezdních porad do knihoven v jiných regionech.

Výjezdní porada profesionálních a neprofesionálních knihoven regionu Znojensko 29.9.2025 (návštěva Městské knihovny Jihlava, Místní knihovny Dobřínsko, Místní knihovny ve Vranově nad Dyjí)

Tab. 11 Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet obslužených knihoven	Počet všech vzděl. akcí	Počet akcí v rámci výkonu RF	Počet akcí realizovaných online	Poč. akcí na podporu vzd. a kult. aktivit
Brno – město	16	29	15	10	19
Boskovicko a Blanensko	108	12	9	0	4
Brno – venkov	43	6	6	1	1
Břeclavsko	37	11	11	0	0
Hodonínsko	42	5	5	0	1
Vyškovsko	31	8	4	0	3
Znojensko	103	18	18	2	13
Celkem	380	89	68	13	41

Tab. 12 Vzdělávání knihovníků, semináře

Region	Počet všech účastníků	Počet účastníků akcí v rámci RF	Počet účastníků online akcí	Počet účast. akcí na podporu vzděl. a kult. aktivit
Brno – město	98	48	29	42
Boskovicko a Blanensko	103	71	0	37
Brno – venkov	137	137	14	17
Břeclavsko	122	122	0	0
Hodonínsko	105	105	0	22
Vyškovsko	92	41	0	41
Znojemsko	167	167	67	106
Celkem	824	691	110	265

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí:

- 1x ročně porady knihovníků profesionálních obsluhovaných knihoven
- 1x ročně porady, příp. semináře knihovníků neprofesionálních obsluhovaných knihoven

Další vzdělávací akce (semináře, školení aj.) zajišťující nabídku odborného vzdělávání v rozsahu 48 hodin všem knihovníkům profesionálních a v rozsahu 8 hodin všem knihovníkům neprofesionálních knihoven v kraji.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard konání porad naplněn**. Počet nabízených akcí v celokrajském měřítku i v jednotlivých regionech zajistil dostatečné množství vzdělávání pro naplnění standardu počtu vzdělávacích hodin.

Boskovicko a Blanensko

Úsek okresní metodiky boskovické knihovny připravil v červnu odbornou knihovnickou exkurzi do knihovny v Poličce, prostory tzv. Půdy, podporující kreativitu, digitální a technické vzdělávání napříč generacemi, do Městské knihovny Svitavy a Městské knihovny a informačního centra Březová nad Svitavou.

Témata vzdělávacích akcí: tipy na nové knihy, ukázky trénování paměti, sdílení nápadů. Konala se školení ve spolupráci s MAS Boskovicko plus pro knihovníky a pedagogy v regionu (se spisovatelem Radkem Malým, s lektorem tvůrčího psaní Reném Nekudou, se spisovatelkou Zuzanou Pospíšilovou).

Uskutečnily se **4 porady pro 81 účastníků z 38 knihoven**. 27. 11. 2025 se konalo již druhé **setkání zřizovatelů a knihovníků** (navázalo na loňské setkání 14.11.2024), na kterém byla prezentována témata ke statistickému výkaznictví, novinky z MZK v Brně, půjčování e-knih a náměty na nové aktivity v knihovnách – knihovnické kvízy. Součástí setkání bylo ocenění vybraných knihoven a jejich pracovníků (viz 3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí).

Brno – venkov

V rámci výkonu regionálních funkcí se uskutečnilo 6 vzdělávacích akcí:

- 27. 2. 2025 AI jako pomocník pro Aktivní a Inspirující knihovníky
- 3. 4. 2025 Jak se úspěšně ubránit hackerům
- 24. 4. 2025 Akviziční portál Team Library - webinář
- 12. 6. 2025 Knihovnické lekce a databanka programů CDČ
- 21. 8. 2025 Tvoříme video: od nápadu ke střihu
- 27. 11. 2025 Aktuálně ke sběru statistických dat

Porada knihoven regionu Brno-venkov 27. 11. 2025 v Obecní knihovně Mokrá-Horákov

Brno – město

Knihovníci z obsluhovaných poboček se mohli v průběhu roku účastnit široké nabídky vzdělávání, např.:

- Jak komunikovat se zřizovateli (webinář)
- Mravenčí chuťvy nadchnou pro čtení (webinář)
- Komiks ve výuce na 1. stupni – Klára Smolíková (webinář)
- Manga – rozmanitý svět japonského komiksu (webinář)
- Současná francouzská literatura – seminář v MZK
- Současná britská literatura v českých překladech – seminář v MZK
- Chceme dětem číst – fenomén young adult (Centrum dětského čtenářství)
- Knihovníci, kteří pracují s dobrovolníky (webinář)
- Inovace v knihovnách – Květnová knihovnická konference MZK
- Dobrovolnictví v knihovnách SKIP (webinář)

Břeclavsko

Porady probíhaly odděleně pro profesionální a neprofesionální knihovny. Komunikovala se témata: výsledky činnosti knihoven za uplynulý rok v brožuře Veřejné knihovny regionu Břeclav, roční výkaz o knihovně, Komunitní knihovna Jihomoravského kraje, vzdělávání knihovníků, nabídka kurzů a školení, pořádání kulturně vzdělávacích akcí, revize knihovního fondu, přechod na nový automatizovaný knihovní systém, granty a dotace, regionální i celostátní projekty na podporu čtenářství (Jižní Morava čte, Bookstart, Už jsem čtenář), statistiky v roce 2026, prezentace balicího stroje e-Leonardo, knihovnické exkurze, aktuality z MZK aj.

- 4. 3. 2025 porada profesionálních knihovníků a následné školení Hudebně-pohybové besedy s dětmi (lektor: Soňa Piškulová),
- 25. 4. 2025 výjezdní porada profesionálních a neprofesionálních knihovníků do Městské knihovny Kyjov,
- 25. 7. 2025 výjezdní porada profesionálních a neprofesionálních knihovníků do MK Ostrožská Nová Ves a MĚK Uherský Ostroh,
- 24. 10. 2025 výjezdní porada profesionálních a neprofesionálních knihovníků do MK Ostopovice a MK Bílovice nad Svitavou,
- 28. 11. 2025 výjezdní porada profesionálních knihovníků do Městské knihovny Velké Pavlovice s následným školením Změny ve vyplňování statistik v roce 2026.

Uskutečnilo se celkem 9 porad pro 83 účastníků ze 70 knihoven.

Hodonínsko

Bylo připraveno 5 vzdělávacích akcí, které navštívilo **105 účastníků** ze **42 knihoven**. Mezi žádaná témata vzdělávání patřilo divadélko Kamishibai, digitální služby státu v knihovnách, Tritius – výpůjční protokol, elektronický sběr statistických dat, vícezdrojové financování.

Společně pro profesionální i neprofesionální knihovny se konaly **3 porady**, kterých se zúčastnilo **78 účastníků** ze **42 knihoven**:

- 26. 3. 2025 s tématy statistické výkazy o knihovně za rok 2024, Deník knihovny 2025 – prezentace Bc. Jitka Štípská, informace z knihoven regionu – výměna zkušeností,
- 3.9.2025 – výjezdní porada do Místní knihovny Kozojídky a Městské knihovny Šumperk,
- 3.12.2025 s tématy dotační tituly, aktualizace fondu, revize knihovního fondu 2025 a plán na rok 2026, informace z knihoven regionu, projekt „Smart vzdělávání“.

Vyškovsko

V regionu se uskutečnilo celkem **6 porad**, společně pro profesionální i neprofesionální knihovny, kterých se zúčastnilo **ze 42 knihoven 87 knihovníků**. K tématům porad patřily dotace, projekty na podporu čtenářství S knížkou do života a Jižní Morava čte. Knihovníci byli informováni o nabídce vzdělávacích akcí v pověřené knihovně i v Moravské zemské knihovně, sdíleli zkušenosti a příklady osvědčených aktivit.

Knihovníci byli seznámeni s lekcí On-line ZOO (bezpečné chování na internetu pomocí obrázkové knihy a doprovodných aktivit) a s divadélkem Kamishibai, které bylo nově zakoupeno do výměnných fondů

Z předložených ročních výkazů byla provedena analýza plnění doporučených standardů a zhodnocení činnosti knihoven v podobě zprávy *Přehled činnosti veřejných knihoven regionu Vyškov v roce 2024*.

Realizovaná témata školení pro knihovníky v regionu:

- kyberbezpečnost,
- nástroje umělé inteligence,
- jak pracovat s dětským čtenářem.

V červnu se konala výjezdní porada do Městské knihovny T. G. Masaryka v Šumperku a do Obecní knihovny v Rapotíně.

Znojensko

Pro knihovníky byly připraveny následující vzdělávací akce:

- základy knihovnické techniky,
- divadlo Kamishibai, lektorka Mg. Ilona Salajková
- Jak na podporu čtenářství a zajímavé knihy pro děti, lektorka Mgr. Veronika Peslerová
- Jednání a komunikace se čtenáři či zřizovateli, lektorka doc. PhDr. Jaroslava Dosedlová, Ph.D.
- seminář Focení mobilem, lektori Dalibor Fic a Filip Křivánek z IN-centra v Knihovně Jiřího Mahena,
- workshop Jak na Canvu, lektorka Petra Haitová z Městské knihovny Znojmo,
- Jak vytvořit besedu pomocí AI, lektor Míla Linc z Městské knihovny v Praze.

Uskutečnilo se **5 prezenčních porad pro 118 účastníků z 65 knihoven**. Regionální oddělení disponuje technikou k natáčení porad pro knihovníky, kteří se nemohou zúčastnit. Pomocí vlogovacího fotoaparátu jsou natáčeny porady a semináře, na kterých je lektory umožněno natáčení pouze pro potřeby knihovníků regionu Znojmo.

Výjezdní porada pro profesionální a neprofesionální knihovníky se konala 29. 9. a byla spojena s návštěvou Místní knihovny v Dobřínsku, Místní knihovny ve Vranově nad Dyjí a Městské knihovny Jihlava.

3.4 Tvorba, distribuce a cirkulace výměnných fondů

Budování a využívání výměnných fondů již tradičně patřilo mezi jednu z nejvíce využívaných regionálních služeb. Výměnné soubory jsou důležitou podpůrnou součástí základních fondů obsluhovaných knihoven.

Již standardní součástí nabídky výměnných fondů se kromě klasických tištěných dokumentů staly audioknihy, společenské hry, interaktivní knihy, tužky ALBI, robotické hračky, bee-boti. Nově se velké oblibě těší divadélko Kamishibai. Jedná se o tradiční japonský způsob vyprávění příběhů, při kterém se místo klasického čtení používají obrázkové karty zasunuté v malém dřevěném divadélku. Kamishibai podporuje dětskou fantazii, soustředění i vztah k příběhům.

Rozmanitost nabídky různých typů dokumentů významně přispívá k podpoře čtenářství zejména u menších dětí. Zálibu ve společenských hrách a audioknihách mají i dospělí čtenáři.

Divadélko Kamishibai z výměnného fondu Hodonín ožilo v Místní knihovně Vnorovy v září 2025 během několika setkání s dětmi z mateřské a základní školy Vnorovy

V rámci rozpočtu na výkon regionálních funkcí se pověřené knihovny snaží držít doporučení Moravské zemské knihovny vyčlenit na nákup výměnného fondu cca 20 % z přidělené dotace. Skutečně vynaložené **finanční prostředky na nákup výměnného fondu** tvořily **20,56 % z celkové částky** dotace přidělené Jihomoravským krajem.

Tab. 13 Stav výměnného fondu v knihovních jednotkách

Region	Stav VF k 31. 12. 2025	Roční přírůstek VF vč. darů	Roční úbytek VF
Brno – město	33 355	2 188	3 320
Boskovicko a Blanensko	59 016	3 063	1 590
Brno – venkov	46 176	2 983	3 419
Břeclavsko	37 044	2 000	2 627
Hodonínsko	38 488	1 460	984
Vyškovsko	26 420	1 681	2 475
Znojemsko	39 274	2 573	3 622
Celkem	279 773	15 948	18 037

Tab. 14 Cirkulace výměnného fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet expedovaných souborů	Počet svazků v souborech
Brno – město	16	177	9 863
Boskovicko a Blanensko	119	425	43 956
Brno – venkov	106	321	23 340
Břeclavsko	59	131	16 935
Hodonínsko	78	749	27 167
Vyškovsko	75	313	11 793
Znojemsko	117	249	17 724
Celkem	570	2 365	150 778

Tab. 15 Nákup výměnného fondu

Region	Nákup knihovního fondu v Kč	% z celkové částky dotace 2025	% z celkové částky dotace 2024
Brno – město	554 171,06	80,31	74,03
Boskovicko a Blanensko	699 518,45	22,10	17,02
Brno – venkov	655 766,00	21,90	20,57
Břeclavsko	491 151,95	20,85	21,88
Hodonínsko	388 937,09	16,62	11,25
Vyškovsko	454 938,50	15,51	18,35
Znojemsko	629 800,00	15,80	17,94
Celkem	3 244 483,50	19,16	20,56

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Minimálně 2x ročně 1 soubor s minimálně 60 svazky, resp. 120 svazků ročně.

Plnění Standardu:

Průměrně vychází na 1 obsluhovanou knihovnu **4,14 expedovaných souborů** (v loňském roce 4,17) a **264,52 svazků ročně** (v loňském roce 274,5).

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

Do výměnného fondu bylo z dotace zakoupeno **2 161 dokumentů**, které byly obohaceny o 27 knižních darů. Odepsáno bylo 3 320 dokumentů (z toho 3 CD, 6 CD-ROM, 30 brožur a 1 mapa). Jednalo se o obsahově zastaralé nebo zužité knihy.

Na nákup stálého knihovního fondu přispělo 14 městských částí. Bylo zakoupeno **717 dokumentů v částce 200 944,- Kč**.

Knihy nakoupené z příspěvků městských částí jsou na hřbetě označeny logem městské části. Tímto způsobem chce vedení KJM poskytnout uživatelům informaci o podpoře knihovny ze strany vedení městské části a podpořit propagaci této podpory.

Boskovicko a Blanensko

Do výměnného fondu bylo pořízeno 3 063 knihovních jednotek, z toho bylo 161 darů. Celkový stav výměnného fondu k 31. 12. 2025 byl 59 016 knihovních jednotek. Odepsáno bylo 1 590 svazků, výrazně méně, než v předchozím roce (5 076 knihovních jednotek).

Nákup nových knih a dalších dokumentů (mluvené slovo, společenské hry) a jejich katalogizace je soustředěná na pracoviště Boskovice. Cirkulace výměnného fondu je zabezpečena ze středisek: Boskovice, Křtiny a Ráječko. Na rozvoz výměnného fondu bylo využíváno služební auto Dacia Dokker.

Připravený výměnný soubor na rozvoz v regionu Blanensko a Boskovicko

Brno – venkov

Stav výměnného fondu byl k 31. 12. 2025 byl 46 176 svazků. Přírůstek činil 2 983 svazků, vyřazeno bylo 3 419 svazků.

Knihovní jednotky jsou nakupovány v šesti exemplářích, centrální zpracování probíhalo v Kuřimi s následným rozvozem do distribučních středisek. Každé distribuční středisko nabízelo pro obsluhované knihovny stejné možnosti zápůjček. Dopravu si obvykle zajišťovaly knihovny/obce samy. V roce 2025 si výměnné fondy zapůjčilo 106 knihoven.

Cirkulace výměnného fondu			
Distribuční středisko	Počet obslužených knihoven	Počet souborů	Počet svazků
Kuřim	16	39	4 538
Ivančice	20	65	3 983
Modřice	12	29	3 927
Mokrá - Horákov	16	36	3 374
Tišnov	21	76	4 096
Židlochovice	21	76	3 422
CELKEM	106	321	23 340

V rámci udržení velikosti a aktuálnosti výměnných fondů byl na začátku kalendářního roku určen rozsah úbytku podle výše přírůstku předcházejícího roku. Nevyřazovaly se začátky knižních sérií a tituly, o které byl zájem, např. dětské knihy. Mimo stanovený limit se vyřazovaly pouze knihy opotřebované nebo poničené. Zachovalé vyřazené tituly byly převedeny do stálých knihovních fondů menších knihoven, zejména těch, kde neměly pravidelný nákup nových knih.

Břeclavsko

Stav výměnného fondu byl k 31. 12. 2025 byl 37 044 svazků. Nakoupeno a odborně zpracováno bylo **2 000 dokumentů** (převážně knih). Vyřazeno bylo **2 627 svazků**, které byly v případě jejich zachovalého stavu distribuovány obsluhovaným knihovnám a staly se součástí kmenového fondu jako nové přírůstky.

Za sledované období bylo **pro 59 knihoven expedováno 131 souborů výměnného fondu v objemu 16 935 svazků**.

Hodonínsko

Výměnný fond tvoří knihy, zvukové knihy a deskové hry. Objem přírůstku byl limitován rozpočtem na nákup knih (16,6 % z rozpočtu dotace).

Knihovníci využívali možnost rezervace knih přes automatizovaný systém (1 548 rezervací přes systém a 1 624 knih bylo zamluveno a dohledáváno = odložení z poličky, knihy nebyly půjčeny a musely se vyhledávat ve fondu). Kromě knih se půjčovaly CD, hry, bee-boty spolu s tematickými podložkami. Tuto službu využilo 40 knihoven (1 547 výpůjček CD, 42 her).

Přetrvával zájem o Albi tužky a interaktivní mluvicí knihy. V loňském roce bylo zakoupeno divadélko Kamishibai spolu s pohádkovými příběhy.

Vyškovsko

Byl nakoupen a zpracován výměnný fond za 646 793 Kč (po slevě 454 938,53 Kč). Nákup i zpracování fondu byly zahájeny po podepsání *Smlouvy o použití přidělených prostředků pro zabezpečení regionálních funkcí* a následném zaslání finančních prostředků. Roční rozpočet na nákup výměnného fondu činil 455 000 Kč, což bylo cca 20 % z rozpočtu. Výměnný fond obsahoval 26 420 knihovních jednotek (včetně audioknih a stolních her). V loňském roce byl proveden odpis 2 475 neaktuálních exemplářů.

Cirkulace výměnného fondu patřila mezi nejvíce využívanou službu. Průběžně bylo vyexpedováno **313 souborů s 11 793 knihami**. Počet i skladba expedovaných knih vycházela z požadavků knihovníků i uživatelů.

V loňském roce byly do výměnného fondu zakoupeny další dvě nové ALBI tužky a 100 ALBI knih z důvodu vysoké poptávky. Na základě podnětu ze semináře v MZK Knihovnici knihovníkům byla zakoupena dvě divadélka Kamishibai a ke každému z nich pět pohádek.

Znojensko

Výměnný fond obsahoval koncem roku **39 274 svazků**, z toho 301 AV médií, 258 společenských her, 37 didaktických pomůcek a robotů a čtyři brožury. Přírůstek byl **2 573 svazků**. Z dotace bylo pořízeno 2 368 svazků, 14 svazků byly náhrady ztrát, 191 svazků byly náhrady po vzniklé škodě ve skladu metodického oddělení. Odepsáno bylo 3 622 svazků.

Zahájení rozvozu výměnného fondu novým autem knihovněm znojenského regionu v březnu 2025 (na fotografii vedoucí metodického oddělení Kateřina Juřicová, vlevo, s metodičkou Květou Sobotkovou

Aktualizace a vyřazování knihovního fondu

Jednou z důležitých činností v rámci péče o výměnné fondy je jejich průběžná aktualizace. Vychází nejen z požadavku Standardu pro dobrý knihovní fond, ale zejména ze čtenářských potřeb a požadavků čtenářů na nové knihy. Vyřazené knihovní jednotky byly v případě jejich zachovalého fyzického stavu distribuovány i meziregionálně do menších obsluhovaných knihoven na doplnění jejich stálého knihovního fondu. Vyřazování stálého knihovního fondu v obsluhovaných knihovnách po procesním splnění všech zákonných náležitostí souvisejících s vyřazováním probíhá také formou jejich nabídky v oblíbených knihobudkách.

Nová knihobudka v obci Hrušovany u Brna,
listopad 2025

Vyřazený výměnný fond z regionu Brno-venkov určený na doplnění stálého knihovního fondu pro knihovny boskovického regionu

3.5 Pomoc při revizích a aktualizacích knihovních fondů

Fyzické revize knihovních fondů patří mezi zákonné povinnosti všech zřizovatelů (provozovatelů) knihoven v periodách stanovených knihovním zákonem. Regionální oddělení pověřených knihoven nabízejí pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu podle zájmu a potřeb zejména menších obsluhovaných knihoven.

Touto odborně a časově náročnou regionální službou bylo **obslouženo 153 knihoven** (v loňském roce 151).

Tab. 16 Pomoc při revizi a aktualizaci knihovního fondu

Region	Počet obslužených knihoven	Počet revidovaných knihoven	Počet revidovaných knihovních jednotek	Počet aktualizovaných knihovních jednotek
Brno – město	16	0	0	3 320
Boskovicko a Blanensko	30	30	85 457	19 657
Brno – venkov	33	29	150 826	175 294
Břeclavsko	20	16	140 411	10 415
Hodonínsko	14	10	52 488	16 487
Vyškovsko	13	10	26 953	28 537

Znojensko	27	27	78 518	50 342
Pověřené knihovny	153	122	534 653	304 052

Doporučení podle Standardu:

Periodicita: 1x za pět let

Plnění Standardu:

Určujícím hlediskem pro vykonání revize je pětiletá lhůta stanovená prováděcí vyhláškou ke knihovnímu zákonu č. 88/2002 Sb. Regionální oddělení pověřených knihoven každoročně připravují plán revizní činnosti. **Standard byl naplněn.**

3.6 Nákup, zpracování a distribuce knihovních fondů pořízených z prostředků provozovatele obsluhované knihovny

Pověřené knihovny nabízejí obsluhovaným knihovnám finančně výhodnější možnost nákupu knihovního fondu. Nákup a zpracování knihovních fondů z prostředků obcí v různém rozsahu zajišťovalo všech 7 pověřených knihoven.

Tab. 17 Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) vlastních KF

Region	Nákup KF - počet obsl. knihoven	Počet nakoupený ch k.j.	Zpracování KF - počet obsl. knihoven	Počet zpracovanýc h k.j.
Brno – město	14	717	14	717
Boskovicko a Blanensko	12	664	1	19
Brno – venkov	24	2 653	50	7 792
Břeclavsko	21	1 013	21	1 013
Hodonínsko	56	4 250	61	6 342
Vyškovsko	59	3 102	59	3 448
Znojensko	0	0	26	1 210
Pověřené knihovny	186	12 399	232	20 541

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Dodávání zpracovaných knihovních fondů pověřenou knihovnou dle uzavřené smlouvy.

Plnění Standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

V loňském roce přispělo k nákupu do stálého knihovního fondu **14 poboček** brněnských městských částí, o jednu více než v předchozím roce. Knihy nakoupené z příspěvků městských částí byly označeny na hřbetě znakem městské části. Bylo nakoupeno **717 dokumentů (z toho 5 her) v částce 200 944,- Kč.**

Boskovicko a Blanensko

Nákup z rozpočtu obcí realizovalo 12 knihoven (Brťov – Jeneč, Černovice, Knínice, Kořenec, Lipovec, Ludíkov, Malá Roudka, Sloup, Svinošice, Šošůvka, Újezd u Boskovic, Voděradý), Lipovec využil také službu zpracování knihovního fondu. Knihovna byla slavnostně otevřena v nově zrekonstruovaných prostorách místní základní školy, knihovnice byly zaškoleny a knihy si začaly zpracovávat samy.

Z prostředků obcí bylo celkem zakoupeno **664 knih v částce 158 126 Kč.**

Brno – venkov

Pomoc s nákupem knihovního fondu využilo 24 knihoven, pro které bylo **nakoupeno 2 653 knih. Zpracování knih** (zatřídění, štítkování, balení) **využilo 50 knihoven.** Zpracováno bylo celkem **7 792 svazků** (2 653 nákup pro obce, 2 193 svazků nakoupených obcemi a přivezených na zpracování, 2 946 svazků darů a redistribuce vyřazených výměnných fondů).

Břeclavsko

V roce 2025 bylo nakoupeno a technicky zpracováno za finanční prostředky obcí celkem **1 013 svazků v celkové hodnotě 237.996,14 Kč.** Obslouženo bylo **21 obcí** (knihoven). Dodání knih je zabezpečeno rozvozem při metodických návštěvách nebo podle potřeby.

Vyškovsko

Nákup a zpracování KF z prostředků obcí je zajišťován pro 59 obcí. Do kooperačního systému nákupu a zpracování knihovního fondu se nezapojily čtyři profesionální knihovny: Slavkov, Bučovice (s pobočkami Čerčín, Kloboučky, Marefy a Vícemilice), Ivanovice na Hané a Rousínov (s pobočkami Čechyně, Kroužek, Slavíkovice, Královopolské Vážany a Vítovice), a devět místních knihoven (Habrovany, Kojátky, Malínky, Mouřínov, Bošovice, Ježkovice, Kobeřice, Zbýšov a Dražovice).

Regionální oddělení nakoupilo knihy ve výši 1 220 981 Kč (po slevě 843 113,69 Kč) a zpracovalo 3 448 knih (3 570 včetně zpracovaných darů z obcí), které byly expedovány na knihovny. **Oproti předchozímu roku se částka obcí na nákup zvýšila o 33 tisíc Kč.** Z regionálních prostředků jsou hrazeny náklady na zpracování a expedici. Do fondů obcí bylo zdarma převedeno 1 518 knih z vyřazeného VF.

Znojensko

Knihovny nakupovaly knihovní fondy samy prostřednictvím internetu, v kamenných obchodech a využívaly nabídek dealerů. Metodické oddělení domluvilo s prodejci knih výhodnou cenovou nabídku. Po zpracování byly knihy rozvezeny do knihoven. Bylo odborně knihovnický zpracováno **1 210 knihovních jednotek pro 26 knihoven.**

3.7 Servis automatizovaného knihovního systému využívaného pro výkon regionálních funkcí

Regionální služba Servis automatizovaného knihovního systému se podílí na zajištění servisních služeb pro obsluhované knihovny pro zajištění chodu knihovnických činností (katalogizace, revize knihovního fondu, agendy výměnného fondu včetně provozu regionálního automatizovaného systému (RAKS), roční údržba, případně upgrade). Službu zajišťovalo všech 7 pověřených knihoven.

Zřizovatelé službu objednávali prostřednictvím servisního technika na základě objednávky. Menší úpravy prováděla regionální oddělení pověřených knihoven v průběhu metodických návštěv.

Tab. 18 Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)

Region	Počet knihoven s podporou pověřené knihovny	Počet akcí, zásahů
Brno – město	16	23
Boskovicko a Blanensko	109	109
Brno – venkov	109	46
Břeclavsko	1	0
Hodonínsko	69	0
Vyškovsko	65	0
Znojensko	98	83
Celkem	467	261

Doporučení podle standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Průběžně.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **docházelo v průběhu roku k naplňování standardu** dle požadavků obsluhovaných knihoven.

Brno – město

Obsluhované pobočky využívají automatizovaný systém ARL, čtenáři mohli s jedním průkazem využívat služeb všech provozů KJM. Pobočka Na Křižovatce, která využívá systém KOHA, byla studijním praktickým místem pro studenty KISK MU. Webové stránky a Online Public Access Catalog (OPAC) mají všechny knihovny.

Boskovicko a Blanensko

Pověřená knihovna včetně všech připojených knihoven (aktuálně 106) používá automatizovaný systém Tritius. Servis je realizován průběžně z centra firmy. Požadavky jsou realizovány přes helpdesk firmy. Všechny knihovny využívaly automatizovaný systém (Tritius nebo Tritius REKS). Jedna knihovna využívala starší systém Clavius.

Z celkového počtu 135 knihoven mají OPAC všechny profesionální knihovny (12) včetně svých poboček (27). Neprofesionálních knihoven s OPAC je 66.

Brno – venkov

Většina obsluhovaných knihoven je zapojena do regionálního systému Tritius REKS (115 knihoven). Samostatné systémy Tritius a profesionální knihovny zapojené v REKS (Bílovice, Dolní Kounice, Hrušovany u Brna, Ořechov, Újezd u Brna, Zbýšov) mají přístup k HelpDesk Tritius. Všem ostatním knihovnám v REKS Kuřim (109 knihoven) byl umožněn přístup k technické podpoře (změny v účtech, nastavení, oprava chyb aj.).

V regionu bylo automatizováno či částečně automatizováno 135 knihoven (115 knihoven bylo zapojeno do regionálního systému Tritius REKS, 4 knihovny (pobočky) do REKS Ivančice, 10 knihoven využívalo lokální systém Tritius). 10 knihoven nebylo automatizovaných (z nich jsou tři dlouhodobě nefunkční a jedna knihovna byla v roce 2025 zrušena).

Břeclavsko

Služba nebyla většině knihoven poskytována. Zřizovatelé ji objednávají pro systémy Clavius prostřednictvím servisního technika pana Těšínského, pro Tritius prostřednictvím technika Pavla Straky a servis pro program Koha zprostředkovává Mgr. Lenka Greplová. Servisní práce jako např. import záznamů výměnného fondu, nastavení výpůjčního protokolu, opravy případných chyb, zálohování atd. provádí vedoucí útvaru regionálních služeb v průběhu metodických návštěv. Místní knihovna Kostice byla v rámci regionální automatizace jako jediná napojená na centrální server Městské knihovny Břeclav.

Hodonínsko

Regionální oddělení obsluhuje 68 knihoven s automatizovaným systémem (Tritius, Clavius). Tři knihovny se systémem KOHA si servis zajišťují samy. Celkově AKS má 71 knihoven, tj. 90 %. Bez automatizovaného systému je 7 knihoven, které jsou v kategorii do 500 obyvatel.

Přehled automatizovaných knihovních systémů:

Tritius REKS: 36 knihoven

samostatný Tritius: 5 knihoven

Clavius: 27 knihoven

KOHA: 3 knihovny

Vyškovsko

Regionální oddělení provedlo u dvaceti knihoven inicializaci a nastavení revize v systému, byla instalovaná nová verze systému ARL a probíhaly úpravy v nastavení systému. Všem knihovnám s knihovním systémem od Cosmotronu byla předána nová uživatelsky čitelná URL adresa na knižní katalog daných obcí. Automatizovaný knihovní systém mělo včetně pověřené knihovny všech 74 knihoven (Tritius, ARL, RegARL).

Znojensko

Služba je knihovnám zajišťována pomocí technické podpory společnosti Tritius, správcem sítě Městské knihovny Znojmo a pracovníky regionálního oddělení. Podílí se na odstraňování technických problémů spojených s knihovními programy, aktualizacemi, zálohováním a nastavením AKS Clavius a Tritius REKS.

Pracovnice regionálního oddělení poskytovaly knihovnám pomoc v oblasti poradenství s AKS a ICT, podílely se na exportu a importu dat souborů VF a prováděly školící a poradenskou činnost v otázkách AKS a ICT.

3.8 Metodická pomoc při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti, při pořádání komunitních a dalších aktivit, s důrazem na rozvoj čtenářství u dětí a mládeže

Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit zahrnovala metodickou i praktickou pomoc obsluhovaným knihovnám. V rámci rozpočtu na regionální funkce knihoven měly pověřené knihovny vyčleněnou částku na podporu této činnosti ve svých obsluhovaných knihovnách. Mezi metodickou podporu patřily náslechy knihovníků při akcích v pověřené knihovně, doporučování vhodných způsobů práce s dětmi i dospělými (sdílení příkladů dobré praxe), praktické semináře, vzdělávání, metodické návštěvy, konzultace. Praktická pomoc zahrnovala podporu obsluhované knihovně při organizaci konkrétní akce, například s propagací (příprava letáků, rozesílání e-mailů do okolních knihoven, články do regionálního tisku, poskytnutí lektora, účast metodika při realizaci akce, aj.).

Také po celý rok 2025 byly knihovny podporovány k účasti v celostátních i regionálních projektech na podporu čtenářství: Knížka pro prvňáčka, S knížkou do života – Bookstart, Lovci perel, Noc s Andersenem, Jižní Morava čte.

Tradiční platformou sdílení zkušeností při pořádání kulturních a vzdělávacích aktivit byly porady v regionech, na kterých byli doporučováni konkrétní autoři, případně zprostředkovány kontakty.

Tab. 19 Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit

Region	Počet obslužených knihoven	Počet akcí, zásahů
Brno - město	16	43
Boskovicko a Blanensko	20	31
Brno – venkov	0	0
Břeclavsko	20	30
Hodonínsko	11	11
Vyškovsko	8	8
Znojemsko	2	3
Pověřené knihovny	77	126

Doporučení podle Standardu:

Periodicita podle standardu regionálních funkcí: Podle potřeby na základě smlouvy/na vyžádání.

Plnění standardu:

V celokrajském měřítku i v rámci jednotlivých regionů **byl standard naplněn.**

Brno – město

Pobočky KJM si připravují kulturní a vzdělávací akce samostatně, návrhy vzdělávacích programů pro školy předkládají Dětské knihovně KJM. Tištěnou nabídku předávají v MŠ a ZŠ v místě působení pobočky. Tato nabídka je i na webových stránkách jednotlivých poboček. S vyučujícími se domlouvají na datu konání programu. Aktivity poboček jsou součástí akcí KJM, např. Poprvé do školy, poprvé do knihovny, Knížka pro prvňáčka, Noc s Andersenem, Klíčování, Bookstart – S knížkou do života, Lovci perel, Deskohraní, Kluby čtenářů, kurzy tvůrčího psaní, apod.

Malování na chodníku před základní školou, KJM, pobočka Ivanovice

Beseda s dětmi z mateřské školy, KJM, pobočka Kníničky

Boskovicko a Blanensko

Metodické materiály na podporu čtenářství jsou volně dostupné na webových stránkách Městské knihovny Boskovice v části Podpora čtenářství. Pokračoval dvouletý projekt na podporu čtenářství Roboti brebentí.

Mezi oblíbené a navštěvované akce patřily:

- BozaCon – dvoudenní festival sci-fi, fantasy, deskových her a komiksu. IV. ročník se konal ve dnech 15. a 16. 3. 2025,
- besedy pro děti se spisovatelem Radkem Malým, ve spolupráci s knihovnami Boskovice a Velenov,
- besedy pro děti s japanologem a youtuberem Tadeášem Meon Jojkem, ve spolupráci s knihovnami Boskovice, Velké Opatovice, Benešov, Kunštát, Černá Hora, Lysice,
- besedy s ilustrátorem Adolfem Dudkem – besedy pro děti ve spolupráci s knihovnami Němčice, Boskovice, Drnovice, Lysice, Bukovinka, Šebetov,
- besedy se spisovatelkou Lenkou Rožnovskou, ve spolupráci s knihovnami Petrovice, Rájec-Jestřebí, Bořitov + pasování prvňáčků na čtenáře, Obora, Boskovice,
- besedy se spisovatelkou Markétou Pilátovou, která se v rámci slavnostního otevření knihovny v Lipovci stala patronkou knihovny, také ve spolupráci s knihovnou Křtiny,
- besedy se spisovatelkou Naďou Revilákovou, ve spolupráci s knihovnami Boskovice, Rájec-Jestřebí, Svitávka, Lysice,
- besedy se spisovatelkou Zuzanou Pospíšilovou, ve spolupráci s knihovnami Svitávka, Vísky, Boskovice, Vysočany, Křtiny, Obora a Doubravice nad Svitavou.

Celkem se v regionu uskutečnilo 38 besed, kterých se zúčastnilo 1 352 dětí. Pro knihovníky regionu Blansko bylo zorganizováno 12 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 103 knihovníků.

Regionální oddělení je v rámci své metodické činnosti zapojeno do projektu Digitální odysea a nabízí spolupráci obsluhovaným knihovnám. V knihovnách probíhalo čtyřhodinové školení seniorů za účasti knihovníka, který byl proškolen v poskytování individuálních konzultací. V roce 2025 se uskutečnilo 38 setkání – úvodních i pokročilých, v knihovnách Boskovice, Černá Hora, Doubravice nad Svitavou, Letovice, Lysice, Petrovice, Rájec-Jestřebí a Sebranice. Část kurzů vedla Blanka Matušková, proškolená lektorka, která spolupracuje s Kulturním zařízením města Boskovice.

Z třídního turné po knihovnách se Zuzanou Pospíšilovou a Naďou Revilákovou v knihovnách blanensko boskovického regionu

Brno – venkov

Regionální oddělení poskytovalo knihovnám v rámci teoretické podpory při přípravě kulturní a vzdělávací činnosti metodickou pomoc a poradenství. Do výměnného fondu bylo zakoupeno divadélko Kamishibai, s knihovnicí byly sdíleny tipy na lektory a školení. Praktická pomoc (organizace či provedení lekce metodikem nebo úhrada lektora z rozpočtu na výkon regionálních funkcí) nebyla poskytována.

Břeclavsko

Útvar regionálních služeb zajistil v rámci praktické podpory konání aktivit v knihovnách v týdnu od 7. 4. do 11. 4. 2025 návštěvu spisovatelky, novinářky a překladatelky Markéty Pilátové (Místní knihovna Kostice, Městská knihovna Podivín, Místní knihovna Dolní Dunajovice, pobočky Městské knihovny Břeclav, Městská knihovna Lanžhot). Region navštívila také spisovatelka Lenka Rožnovská (Místní knihovna Tvrdonice, Místní knihovna Lednice, Městská knihovna Podivín, Městská knihovna Valtice, Místní knihovna v Sedleci, Místní knihovna v Kobylí ad.). Do všech knihoven zajišťoval dopravu Útvar regionálních služeb.

Hodonínsko

V rámci projektu regionálního oddělení Knižní hrátky byly připraveny besedy spisovatelky Petry Martiškové, Lucie Hlavinkové a Zuzany Pospíšilové. Besedy se uskutečnily v devíti knihovnách a základních školách (Hovorany, Milotice, Starý Poddvorov, Čejkovice, Kozojídky, Tvarožná Lhota, Hrubá Vrbka, Hroznová Lhota a Moravský Písek) a zúčastnilo se jich 359 dětí.

Ve spolupráci s MAS Jižní Slovácko připravilo dětské oddělení Městské knihovny Hodonín se spisovatelem a básníkem Radkem Malým projekt Svět v rýmech. Zapojili se do něj žáci ze základních škol v Dolních Bojanovicích, Ratíškovcích a Lužicích. Druhým projektem ve spolupráci s MAS Jižní Slovácko byly přednášky s výtvarnou soutěží Pestrosvět se spisovatelkou Lucií Hlavinkovou. Obou projektů se zúčastnilo 304 dětí.

Všechny ostatní aktivity na podporu kulturně-vzdělávacích akcí jsou vykazovány jako metodické návštěvy (podpora přímo v knihovnách) nebo konzultace (e-mailem nebo telefonicky).

Beseda Zuzany Pospíšilové v Místní knihovně Tvarožná Lhota

Vyškovsko

Webové stránky pověřené knihovny nabízejí obsluhovaným knihovnám v části Podpora čtenářství množství metodických materiálů k akcím pro nejmenší i starší děti. V regionu je největší poptávka po akcích **Aktivizační program ke čtenářské gramotnosti** a **Čteme pejskovi**.

Aktivizační program ke čtenářské gramotnosti – lektor Zdeňka Adlerová – program s prvky trénování paměti je určen pro děti, dospělé i mezigeneračně. Akci finančně podporuje MAS Vyškovsko, případně si ji obce hradí samy.

Čteme pejskovi – lektor Eva Kalivodová a canisterapeutický pejsek Beky. Program je určen pro děti 5-11 let. Konání akce ve vybraných knihovnách bylo hrazeno z dotace na regionální funkci.

Z anotace akce:

„Během akce se děti seznámí s pejskem Beky, který má canisterapeutické zkoušky. Dozví se, jak o pejska pečovat, ale základem akce je čtení pejskovi. Hravou formou si procvičí čtení textu a ztrácejí ostych. Za správně provedený úkol mohou pejskovi dát pamlssek, součástí je i malá výtvarná práce. Akce je přizpůsobená různým věkovým skupinám a je určena pro děti do 10 let.“

Program se konal v obcích: Radslavice, Zelená Hora, Chvalkovice u Bučovic, Malínky, Bošovice a Tučapy.

Znojensko

Regionální oddělení se podílelo na přípravě plakátu na projektu Obecní knihovny Šatov a Obecní knihovny Hnanice Z knihovny do knihovny. Jeho cílem bylo posílení spolupráce mezi obecními knihovnami a ZŠ Šatov.

Metodické oddělení se systematicky věnuje podpoře svých obsluhovaných knihoven také formou vydávání příruček a videonávodů, na kterých se podílejí zejména metodičky Mgr. Magdaléna Filipová a Květa Sobotková. Nejnovějším počinem bylo v roce 2025 vydání příručky *Jak na akci typu dílničky krok za krokem*. Všechny metodické materiály jsou dostupné on-line: <https://www.knihovnazn.cz/materialy.html>

3.9 Medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe

Pověřené knihovny oceňovaly nejlepší knihovny a knihovníky v rámci konání regionálních porad a setkání se zřizovateli.

Brno – město

Oceňování práce poboček probíhalo formou poděkování na společných poradách.

Boskovicko a Blanensko

Regionální ocenění bylo uděleno úsekem okresní metodiky na setkání zřizovatelů a knihovníků v listopadu 2025. Oceněny převzaly:

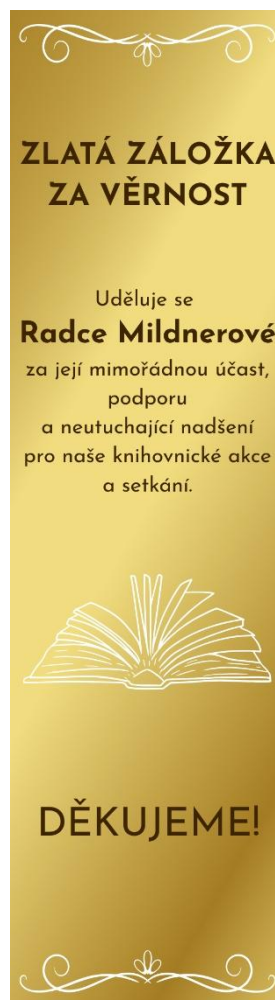
- Paní **Miroslava Cichrová z obce Vranová** za dlouholeté vedení knihovny, práci s dětskými čtenáři a organizaci kulturních aktivit v obci,
- Pan **Luděk Šindelka z obce Ludíkov** za podporu dětského čtenářství a rozvoj komunitních aktivit v obci,
- Pan **Ondřej Mach z obce Vavřinec** za rozvíjení komunitních aktivit v obci a modernizaci knihovnických služeb.

Brno – venkov

Oceňování probíhalo formou poděkování na společných poradách.

Břeclavsko

Poděkování probíhalo na poradách koncem kalendářního roku. Poděkování za odvahu měnit a tvořit převzala paní **Magda Růžičková z Místní knihovny Drnholec** a za podporu a nadšení pro knihovnické akce převzala Zlatou záložku za věrnost **Radka Mildnerová z Městské knihovny Podivín**.

Městská knihovna Podivín, Noc s Andersenem 2025

Hodonínsko

Oddělení regionálních služeb ocenilo knihovny v rámci konání Března měsíce čtenářů. Ocenění za pořádání aktivit na podporu čtenářství obdržely:

Obecní knihovna Vnorovy (profesionální knihovna)

Obecní knihovna Nová Lhota (neprofesionální knihovna)

Vyškovsko

Ocenění nejlepší knihovna vyškovského regionu roku 2025 obdržela paní **knihovnice Barbora Polachová z Knihovny Němčany** „za dlouhodobě dobré výsledky, celkový rozvoj knihovny, dobrou práci s dětským čtenářem a komunitní aktivity pro veřejnost“

Pohádkové čtení v knihovně Němčany 10. 4. 2025, vpravo paní Barbora Polachová přebírá ocenění

Znojensko

Každoročně koncem roku uděluje metodické oddělení Městské knihovny Znojmo ocenění příkladně pracující knihovně při příležitosti konání porad pro knihovníky. Na poradě v Obecní knihovně Višňová převzala ocenění **Mgr. Lenka Hortová z Místní knihovny v Hevlíně „za skvěle provedenou modernizaci knihovny“**.

Ocenění za vydařenou rekonstrukci obdržela od Městské knihovny Znojmo Místní knihovna v Hevlíně

3.10 Další nezbytné činnosti napomáhající rozvoji knihoven a jejich služeb

Regionální oddělení pověřených knihoven poskytovalo všem svým obsluhovaným knihovnám teoretickou i praktickou pomoc v rámci jejich každodenní knihovnické agendy s cílem podporovat naplňování standardu veřejných knihovnických a informačních služeb a podporovat knihovny v jejich aktivitách. Na webových stránkách pověřených knihoven byly

v rámci metodické podpory pravidelně zveřejněny pozvánky na všechny akce pro knihovníky, odkazy na metodickou podporu čtenářství včetně regionálních projektů, přehledy obsluhovaných knihoven s kontakty a provozní dobou a další užitečné odkazy.

m3 ew městská knihovna hodonín

Provozní doba Čtenářské konto 518 321 213

zadejte klíčové slovo... knihy web

Úvod O knihovně ▶ Oddělení ▶ Služby ▶ Katalogy ▶ **Pro knihovny ▶** Akce Kontakty

DOKUMENTY A LEGISLATIVA

ZÁKONY A LEGISLATIVNÍ DOKUMENTY SOUVISEJÍCÍ S KNIHOVNAMI A S JEJICH ZŘIZOVATELI

- [Zákon 257 ze dne 29. června 2001 o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb \(knihovní zákon\)](#)
- [Vyhláška 88/2002 Sb. Ministerstva kultury k provedení zákona č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb \(knihovní zákon\)](#)
- [Evidence knihoven](#)
- [Vzorové knihovní řády pro různé typy knihoven \(soubory ke stažení\)](#)
- [Příklad Zřizovací listiny knihovny - organizační složky obce \(soubor ke stažení\)](#)
- [Zákon o svobodném přístupu k informacím 106/1999 Sb. ze dne 11. května 1999](#)
- [Zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů 101/2000 Sb](#)
- [Stanovisko Úřadu pro ochranu osobních údajů týkající se rozsahu osobních údajů v evidencích knihoven ve vztahu k zákonu č. 101/2000 Sb.](#)
- [Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů \(autorský zákon\)](#)

METODIKA PRO KNIHOVNY

- [Standard pro dobrý knihovní fond](#)
- [Metodické centrum pro výstavbu a](#)
- [Šablona výroční zpráva](#)

Webová stránka Pro knihovny Městské knihovny Hodonín

Kultura Kino Knihovna **Knihovny regionu** TIC GOK Pronájmy O KZMB

Knihovny Regionu

Aktuality
Metodická činnost
Podpora čtenářství +

Čtoucí rodiny
Metodické materiály
Celostátní akce

Adresář knihoven
Katalog výměnný fond
Kontakty

↑ edáte? 🔍

Čtoucí rodiny

Roboti brebentí

Nové téma čtoucí rodin nás zavede do světa moderních technologií, robotů a umělé inteligence.

Voda a vodníci

Téma pro čtoucí rodiny regionu Blansko spojené s vodou a vším, co k vodě patří.

Putování se psím hrdinou

Společný projekt knihoven regionu Blansko a čtoucí rodin v rámci Celé Česko čte dětem a celoroční...

Čtenářská hra pro děti

Webová stránka pro knihovny regionu Blanensko a Boskovicko

4 Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven Jihomoravského kraje

Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí 2025		
Kraj	Jihomoravský	
	Pověřené k.	Celkem JmK
Počet pracovníků zajišťujících regionální funkce	20,1	23,94
Počet obsluhovaných knihoven	670	677
Poradenská a konzultační činnost		
počet obslužených knihoven	534	647
počet poskytnutých konzultací	1 762	1 861
počet metodických návštěv	520	534
Statistika knihovnických činností Kult (MK) 12 - 01		
počet obslužených knihoven	657	664
počet zpracovaných statistických výkazů	659	661
Vzdělávání knihovníků, semináře		
počet obslužených knihoven	380	531
počet všech vzdělávacích akcí	89	119
z toho: počet akcí v rámci výkonu RF	68	79
z toho: počet akcí realizovaných online	13	19
z toho: počet akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	41	43
počet všech účastníků	824	1 491
z toho: počet účastníků akcí v rámci RF	691	1 230
z toho: počet účastníků online akcí	110	381
z toho: počet účastníků akcí na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	265	320
počet všech vyučovacích hodin	869	1 491
z toho: počet vyučovacích hodin v rámci RF	799	1 349
z toho: počet vyučovacích hodin na podporu vzdělávacích, kult. a komunitních aktivit	172	222
Porady		
počet obslužených knihoven	315	322
počet akcí	42	48
počet účastníků	646	717

Praktická podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit		
počet obslužených knihoven	77	77
počet akcí, zásahů	126	126
Pomoc při revizi a aktualizaci KF		
počet obslužených knihoven	153	153
z toho počet revidovaných knihoven	122	122
počet revidovaných knihovnických jednotek	534 653	534 653
počet aktualizovaných knihovnických jednotek	304 052	304 052
Nákup KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF		
počet obslužených knihoven	186	186
počet nakoupených knihovnických jednotek	12 399	12 399
Zpracování KF z prostředků provozovatelů (obcí) do vlastních KF		
počet obslužených knihoven	232	232
počet zpracovaných knihovnických jednotek	20 541	20 541
Výměnný fond (v knihovnických jednotkách)		
stav výměnného fondu k 31. 12. daného roku	279 773	279 773
roční přírůstek VF	15 948	15 948
roční úbytek VF	18 037	18 037
zakoupeno z finančních prostředků kraje na regionální funkce	14 085	14 058
zakoupeno z finančních prostředků obce	0	0
zakoupeno z finančních prostředků dalších zdrojů, příp. dary	331	331
Cirkulace VF		
počet obslužených knihoven	570	570
počet expedovaných souborů	2 365	2 365
počet svazků v souborech	150 778	150 778
Servis automatizovaného knihovního systému (AKS)		
počet knihoven, pro které pověřená knihovna zajišťuje podporu AKS	467	467
počet akcí, zásahů	261	261
Doprava v rámci výkonu RF		
počet obslužených knihoven	526	526

počet ujetých km	38 440	38 440
Výkaz financování regionálních funkcí knihoven		
(pouze z finančních prostředků kraje)		
Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	3 452 831,24	3 459 317,26
z toho : nákup knihovního fondu	3 244 483,05	3 244 483,05
Spotřeba energie (číslo účtu 502)	254 992,57	254 992,57
Opravy a udržování (číslo účtu 511)	0	0
Cestovné (číslo účtu 512)	144 198,79	163 127,75
Ostatní služby (číslo účtu 518)	318 902,81	475 447,83
z toho : doprava	26 145,50	26 145,50
z toho : servis A	160 937,54	160 937,54
z toho : nákup licence na el. zdroje	1 344,00	1 344,00
z toho : nákup knihovnických služeb	12 236,44	14 036,44
Mzdové náklady (číslo účtu 521)	7 334 772,00	9 076 655,00
z toho : platy zaměstnanců	6 901 308,00	8 643 191,00
z toho : ostatní osobní náklady	433 464,00	433 464,00
Zákonné sociální pojištění (číslo účtu 524)	2 355 635,18	2 944 372,18
Sociální náklady (zákonné a jiné s.n.) (číslo účtu 527 a 528)	127 348,68	144 768,68
Jiné ostatní náklady (číslo účtu 549)	20 812,00	20 812,00
Ostatní provozní náklady	40 820,90	40 820,90
Provozní náklady celkem	16 929 314,17	19 459 314,17
Investiční náklady	0	0
Náklady celkem (z krajské dotace)	16929314,17	19459314,17
Přidělená dotace (krajská)	16 970 000,00	19 500 000,00
Vráceno	40 685,83	40 685,83
Financování regionálních funkcí z jiných zdrojů (vlastní prostředky knihovny, obce, další zdroje, sponzorské dary)	0	0
Náklady	0	0
Spotřeba materiálu (číslo účtu 501)	0	0
z toho: na nákup knihovního fondu*	0	0
Mzdové náklady (číslo účtu 521)	0	0
z toho : platy zaměstnanců	0	0
z toho: ostatní osobní náklady	0	0

Zákonné sociální a zdravotní pojištění (číslo účtu 524)	0	0
Ostatní provozní náklady		51 344,12
Provozní náklady celkem		51 344,12
Investiční náklady	0	0
Náklady celkem		51 344,12
Finanční prostředky obcí na fond knihoven a jeho zpracování		
Na nákup (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	2 432 622,03	2 432 622,03
Na zpracování (stálého) knihovního fondu pro knihovny (z prostředků obcí)	85 346,00	85 346,00
Další finanční podpora knihoven z krajského rozpočtu		
Celkové částky, které knihovny získaly v daném roce		
Z krajských grantových programů určených nejen knihovnám		
Z krajských grantových programů určených výhradně knihovnám	2 702 000,00	2 702 000,00

5 Čerpání rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK

Dotace na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven JMK v roce 2025 z pohledu stavby rozpočtu

Na základě Smlouvy o poskytnutí dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v roce 2025, č. JMK094231/25/OK, byla Moravské zemské knihovně přidělena dotace ve výši **19.500.000 Kč**. Tato částka byla rozdělena na výkon regionálních funkcí knihoven celkem 7 pověřeným knihovnám plus příjemci dotace MZK v Brně a strukturovaná do 8 dílčích rozpočtů.

Čerpání dotačních prostředků bylo realizované v souladu se schváleným finančním plánem, předloženým jednotlivými knihovnami a příjemcem, Metodikou Moravské zemské knihovny v Brně k výkonu regionálních funkcí v Jihomoravském kraji (dále Metodika) a Směrnicí o nakládání s finančními prostředky určenými na zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji (dále Směrnice). Přílohou Metodiky je i formulář „Rozpočet na výkon RF“, který upravuje podmínky přesunu v rozpočtu. Struktura rozpočtu představujícího plán finančního čerpání dotačních prostředků rozděluje náklady na výkon RF do 4 nákladových položek. Nákladové položky představují: 1. Osobní náklady, 2. Spotřebované nákupy, 3. Služby a 4. Ostatní náklady. U žádné z položek nedošlo k přesunu finančních prostředků o více než 30 % v rámci položky. Veškeré pohyby mezi nákladovými položky rozpočtu byly zpracovány podle postupu ošetřeného v Metodice a Směrnicí a byly zaneseny do struktury celkového rozpočtu dotace. Úpravy v rozpočtu, které zaznamenávají zásadnější přesuny jsou společně s upravenými rozpočty součástí finančního vyúčtování dotace za rok 2025 předloženého na KÚ JmK.

Tab. č. 1 Struktura rozpočtu dotace na zajištění výkonu RF knihoven v JMK v roce 2025

Nákladové položky	Schválený rozpočet	Změny celkem	Procento všech změn	Upravený rozpočet
1. Osobní náklady	14 658 818,00	-352 573,69	-2,40520%	14 306 244,31
2. Spotřebované nákupy	4 065 204,00	414 953,61	10,20745%	4 480 157,61
3. Služby	775 978,00	-62 379,92	-8,03888%	-62 379,92
4. Ostatní náklady	0,00	0,00	-0,00000%	0,00
CELKEM	19 500 000,00	0,00	x	19 500 000,00

Zdroj: rozpočty pověřených knihoven a příjemce MZK, výpočty zpracovatele

V roce 2025 bylo celkem čerpáno **19 459 314,17 Kč**, čímž byla vyčerpána většinová část poskytnuté dotace příjemci MZK v Brně.

6 Závěr

V roce 2025 byly poskytovány regionální služby v rozsahu, jejichž výstupy většinou naplnily standardy podle Metodického pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky (2019). Nebyl naplněn standard počtu metodických návštěv v obsluhovaných knihovnách (na jednu obsluhovanou knihovnu připadlo 0,77 metodických návštěv, požadavek: 1-2 metodické návštěvy ročně). Potěšující zprávou byl setrvalejší trend vyřazování zastaralého a neaktuálního výměnného fondu, což dokládá početní množství úbytků (18 037 knihovních jednotek) vzhledem k přírůstkům (15 948 knihovních jednotek) za rok 2025.

Zpravidla nenahraditelnou ztrátou bývá rušení knihoven. K 30. 6. 2025 byla zrušena pobočka Městské knihovny Letovice – Třebětín, region Blanensko a Boskovicko, která se dlouhodobě nacházela v nevyhovujících prostorách. Z důvodu nedostatku provozních prostor obecního úřadu byla k 30. 9. 2025 ukončena činnost Obecní knihovny Hajany, region Brno-venkov. Jedním z důležitých úkolů do dalších let je ve spolupráci se zřizovateli usilovat o podporu knihoven a zdůrazňovat jejich nezastupitelnou komunitní, vzdělávací a osvětovou roli zejména v menších obcích.

Také v loňském roce docházelo k modernizaci interiérů knihoven, především zásluhou dotačního titulu Obecní knihovny.

Mezi trendy, které se úspěšně prosazují v pověřených knihovnách, je rozmanitá nabídka složení výměnného fondu. Kromě tradičních knih mají svoje důležité zastoupení audioknihy, společenské hry, interaktivní knihy, tužky ALBI, robotické hračky, bee-boti a nově i divadélka Kamishibai. Rozmanitost nabídky významně přispívá k podpoře čtenářství zejména u menších dětí.

Podpora a rozvoj regionálních funkcí v Jihomoravském kraji má nezastupitelnou roli při rozvoji veřejných knihoven a v jejich proměně v moderní a všem otevřené instituce. Zásluhou spolupráce všech zapojených subjektů – od poskytovatele dotace Jihomoravského kraje přes Moravskou zemskou knihovnu v Brně, sedm pověřených knihoven, střediskové a obsluhované knihovny včetně jejich zřizovatelů se daří v tomto trendu úspěšně pokračovat.

V Brně 12.3.2026

7 Použité zdroje

1. Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021-2027. Brno: Moravská zemská knihovna v Brně, 2021. ISBN 978-80-7051-310-1.
2. MACHÁČKOVÁ, Lucie a ŠEDÁ, Marie. Regionální funkce knihoven 2024: výroční zpráva o plnění regionálních funkcí krajských knihoven na území ČR za rok 2024. Online. [cit. 2026-01-08]. Praha: Národní knihovna České republiky, 2025. Dostupné https://ipk.nkp.cz/docs/rf_vz-o-rf-za-rok-2024..
3. Metodický pokyn Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky. Praha: Ministerstvo kultury ČR, 2019. [cit. 2026-01-08]. Dostupné také z: https://ipk.nkp.cz/docs/RF/Methodicky_pokyn_RF.
4. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Blansko. Kulturní zařízení města Boskovice. 2026.
5. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-venkov. Kuřim: Společenské a kulturní centrum Kuřim, příspěvková organizace 2026.
6. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Brno-město. Brno: Knihovna Jiřího Mahena v Brně 2026.
7. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Břeclav. Břeclav: Městská knihovna Břeclav 2026.
8. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Hodonín. Hodonín: Městská knihovna Hodonín 2026.
9. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Vyškov. Vyškov: Knihovna Karla Dvořáčka ve Vyškově 2026.
10. Statistický výkaz výkonu regionálních funkcí knihoven regionu Znojmo. Znojmo: Městská knihovna Znojmo 2026.

Název: Výroční zpráva k výkonu regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v roce 2025

Vydala: Moravská zemská knihovna v Brně

Rok vydání: 2026

Určeno: Krajský úřad Jihomoravského kraje, Národní knihovna ČR a pro vnitřní potřebu veřejných knihoven Jihomoravského kraje

Účelová publikace

S využitím výročních zpráv k výkonu a financování regionálních funkcí pověřených knihoven Jihomoravského kraje a Moravské zemské knihovny za rok 2025 zpracovala Lenka Dostálová (spolupráce s Fakultou architektury VUT), Věra Konečná a Pavla Würfel (ekonomická část), Veronika Kašpárková (jazyková korektura, redakce), Monika Kratochvílová (sumarizace výročních zpráv pověřených knihoven, redakce), Jan Lidmila (vzdělávání).

Na fotografii na titulní straně je Obecní knihovna Ratíškovice, TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2025.

Fotografie použité ve zprávě jsou z archivu MZK a pověřených knihoven.

Zdroj tabulek: statistické výkazy výkonu regionálních funkcí pověřených knihoven.